

BEHEERPLAN ONROEREND ERFGOED

BURGERHUIS MET 18^e-EEUWSE KERN

PIETER DE COCKELAERESTRAAT 6 | 8500 KORTRIJK

COLOFON

Naam van het onroerend goed

Burgerhuis met 18^e-eeuwse kern

Ligging

Pieter de Cockelaerestraat 6 | 8500 Kortrijk

Beschermingsbesluit

M.B. van 15 oktober 2003

Kadaster

Kortrijk | 3de afdeling | sectie H | nr. 108/A P0000

Datum ter goedkeuring ingediend

26 november 2018

INHOUDSTABEL

1 - Identificatie	4
2 - Historische nota	8
3 - Beschrijving van de erfgoedelementen	28
4 - Beschrijving van de erfgoedwaarden.....	39
5 - Visie op het toekomstig beheer	40
6 - Beheermaatregelen	42
7 - Opvolging en evaluatie	47
8 – Tabel bijlagen	48
Bibliografie	49

Afb.2-3 – Straatgevel en tuin (14/02/2018)

Afb.4-6 – Tuingevels (v.l.n.r. straatvleugel, hoekgebouw, tuinvleugel – 14/02/2018)

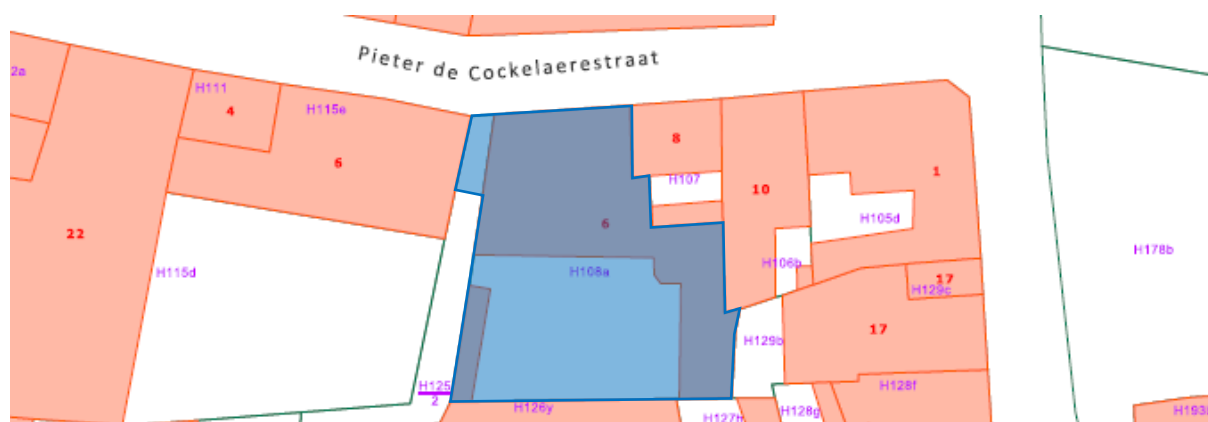
1.2. Juridische toestand

1.2.1. Eigendom, zakelijke en persoonlijke rechten

Het pand (perceel nummer 108a) is sinds [REDACTED] in volle eigendom van [REDACTED].

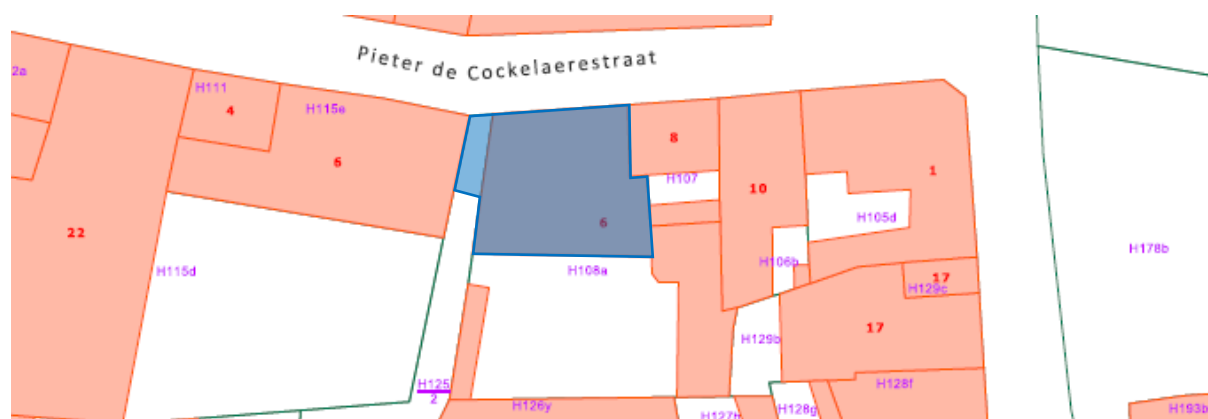
1.2.2. Statuut van het onroerend goed

1. Het huis is vastgesteld bouwkundig erfgoed als zijnde een herenwoning met 18^e-eeuwse kern. Deze vaststelling is geldig sinds 14 september 2009. (ID: 24834¹)

Afb.7 – Afbakening vastgesteld bouwkundig erfgoed

2. De bescherming als monument (M.B. van 15 oktober 2003) omvat het burgerhuis met het 18^e-eeuwse rococo-interieur. Het burgerhuis is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de artistieke waarde, de historische waarde, in casu de architectuurhistorische waarde en de sociaal-culturele waarde. (ID: 13233²)

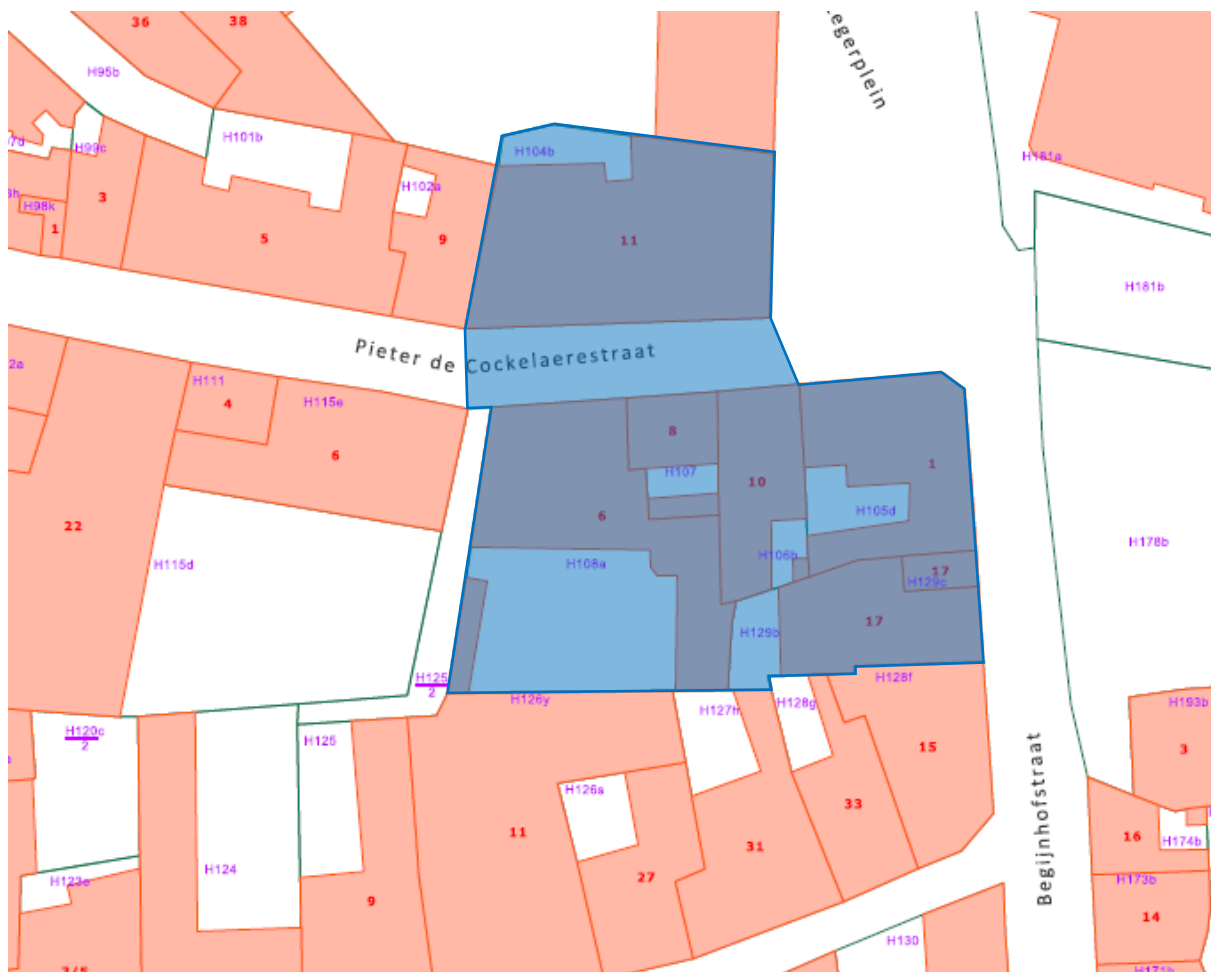
Afb.8 – Afbakening bescherming als monument

3. Het perceel is gelegen in de vastgestelde archeologische zone “historische stadskern van Kortrijk”. De vaststelling is geldig sinds 19 februari 2016. (ID: 11899³)
4. Het perceel H108a is gelegen binnen een archeologische vindplaats. (Centrale Archeologische Inventaris locatie 76698)

¹ <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/24834>

² <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/13223>

³ <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11899>

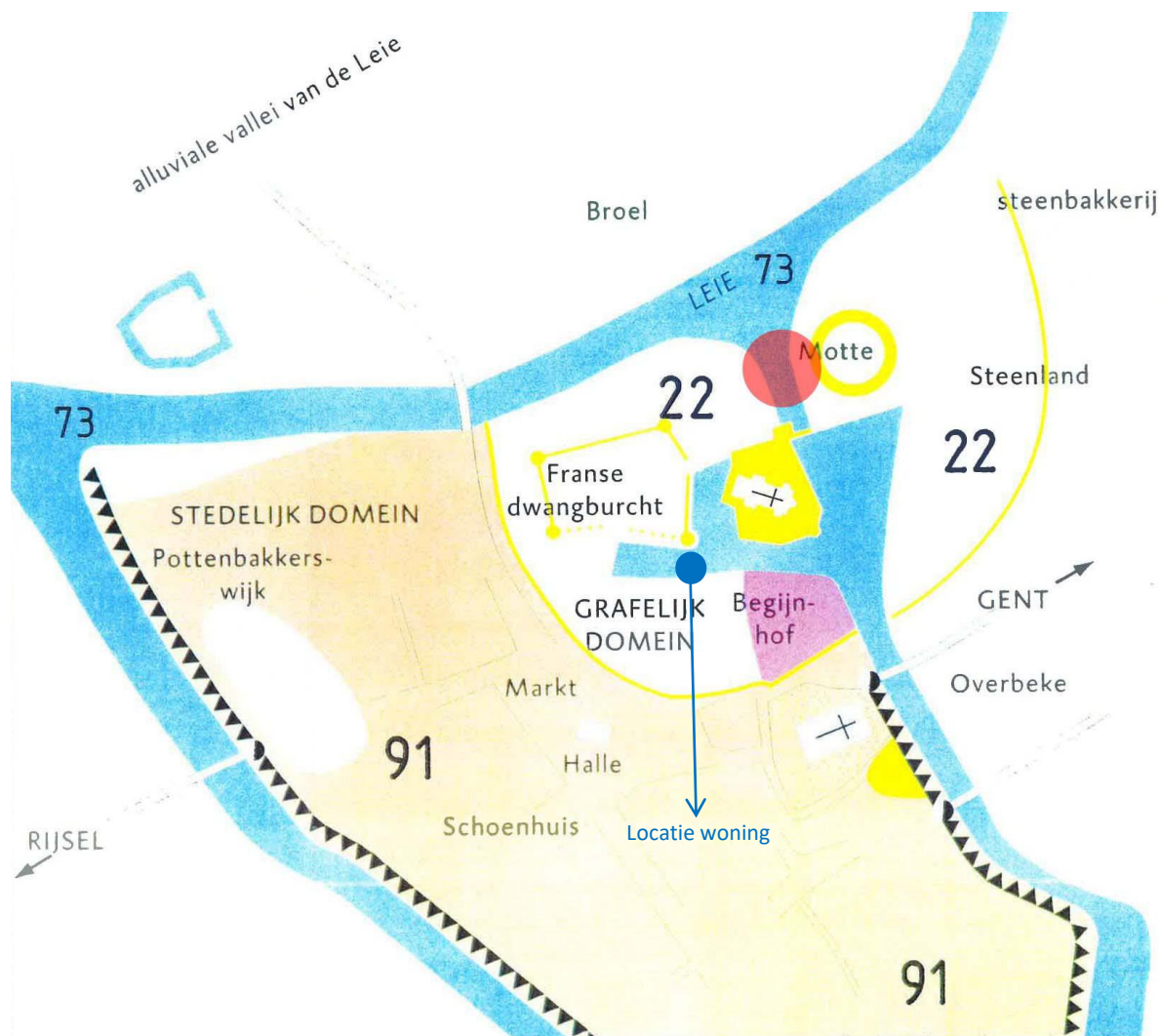
Afb.9 – Afbakening archeologische vindplaats (CAI)

5. Het perceel is gelegen in de bufferzone van de Unesco beschermingen van de belforttoren en van het beginnhof als werelderfgoed. De aanduiding is geldig sinds 4 december 1999. (ID: 15019⁴)

⁴ <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15019>

2. HISTORISCHE NOTA

De Pieter de Cockelaerestraat ontstaat in de periode 1415-1429 wanneer het domein van de Franse dwangburcht verkaveld wordt. In de strijd tussen de graaf van Vlaanderen Gwijde van Dampierre en de Franse koning Filips de Schone bezetten de Franse troepen eind 13^e eeuw het grafelijk domein te Kortrijk. Op korte tijd (1300-1302) bouwen ze er een sterke dwangburcht om de stad te beheersen.

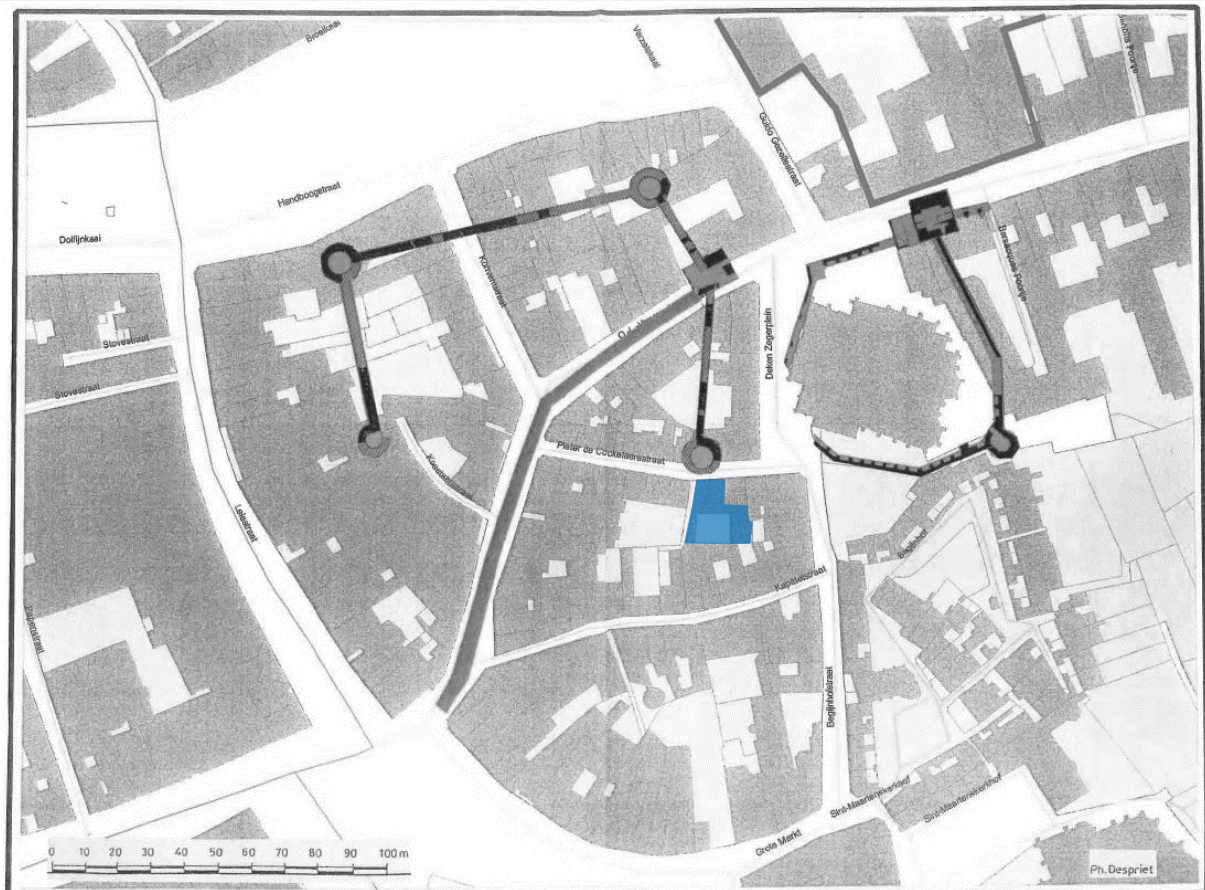
Afb.10 – Grafelijk domein Kortrijk, toestand eind 13de eeuw met grafelijke motte, Onze-Lieve-Vrouwekerk op neerhof en Franse dwangburcht 1297-1302 ten opzichte van de stadskern die er omheen gegroeid is ⁵

Deze dwangburcht bestond uit een hoofd- en een voorburcht. De hoofdburcht had een min of meer regelmatige plattegrond. Ze was ongeveer 95 bij 85 meter groot, was opgetrokken uit baksteen bekleed met natuursteen, had ronde hoektorens en een talud voor de muren. De burcht was aan drie zijden omwald.

Wat van het domein overbleef komt in de periode 1411-1413 in handen van het kapittel van de Onze-Lieve-Vrouwekerk. Hertog Jan zonder Vrees (Jan I van Bourgondië, graaf van Vlaanderen) staat het domein op 16 februari 1411 af aan het kapittel van de Onze-Lieve-Vrouwekerk om zijn schulden te

⁵ Archeologisch vooronderzoek Kortrijk-Groeningestraat (Broelkant), Jordi Bruggeman en Bénédicte Cléda, 2016, p.25

delgen. De gronden worden volwaardig deel van de stad wanneer Hertog Jan zonder Vrees op 29 december 1413 beslist dat de afgestane percelen voortaan deel zouden uitmaken van het schependom. Vanaf 1415 worden de grachten gevuld met het puin van de sloop van de Franse burcht. Uit de verkaveling ontstaat het stratenplan tussen de Onze-Lieve-Vrouwekerk, de Leiestraat, de Leie en de Kapittelstraat. De akten vermelden het 'Bordeelstraetken' langs de stadsvesting, de 'Raedstraete' (Konventstraat), de 'Lievevrouwstraat', het 'Sacstraetkin, de 'strate die loopt ter Aerde' (Guido Gezellestraat), het 'Serboomstraetkin' (Kapittelstraat) en het Cokelaere straetkin'.⁶

Afb.11 – Franse dwangburcht, 1297-1302, met rechts de voorburcht en links de hoofdburcht weergegeven na opgraving ⁷

De kopers van de percelen waren te zoeken in kringen van de geestelijkheid, de adel, de gegoede stand, overheidspersonen en mensen uit bestuurlijke kringen.

Een van de kopers is Pieter Cokelaere. In 1415 neemt hij een erf in cijnsnacht op de hoek van de Onze-Lieve-Vrouwestraat om er een brouwerij op te richten. Hetzelfde jaar al noemt men de straat het Cokelaere straetkin. In 1575 schrijft men Kabelstraetkin en in 1687 Cokelaerstraete. ⁸

Het stadsgezicht uit 1649 van de hand van Antonius Sanderus toont ons het Kortrijkse centrum midden de **17e eeuw**. De particuliere (diep)huizen zijn echter geen getrouwe weergave van de werkelijkheid.

⁶ 2000 jaar Kortrijk, Philippe Despriet, 1990, p.38-39

⁷ Archeologisch vooronderzoek Kortrijk-Groeningestraat (Broelkant), Jordi Bruggeman en Bénédicte Cléda, 2016, p.49

⁸ In 1968 veranderde de naam van Cokelaerstraat in Pieter de Cockelaerestraat.

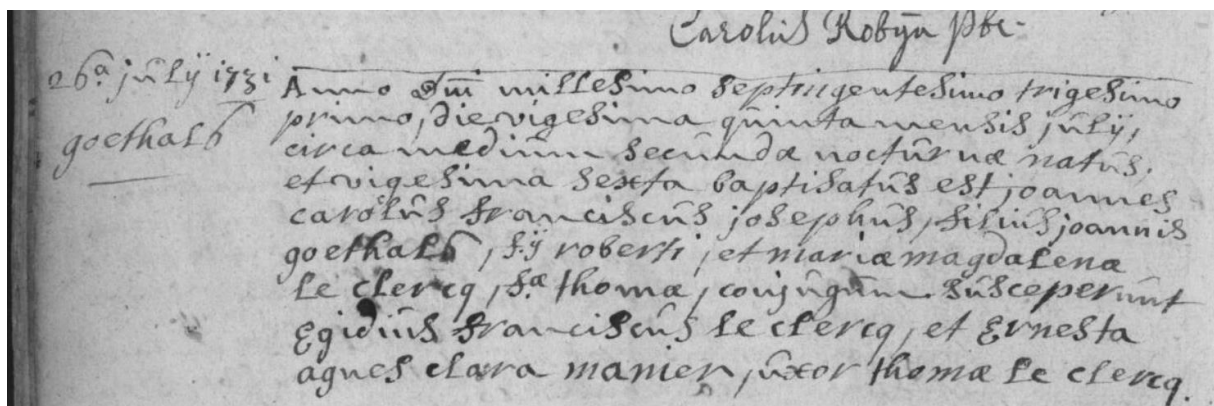
Afb.12 – Stadsgezicht van Kortrijk, Antonius Sanderus, 1649 (Beeldbank Kortrijk)

Archiefonderzoek heeft uitgewezen dat de bouwheer van de woning **Johannes Carolus Franciscus Goethals** is.

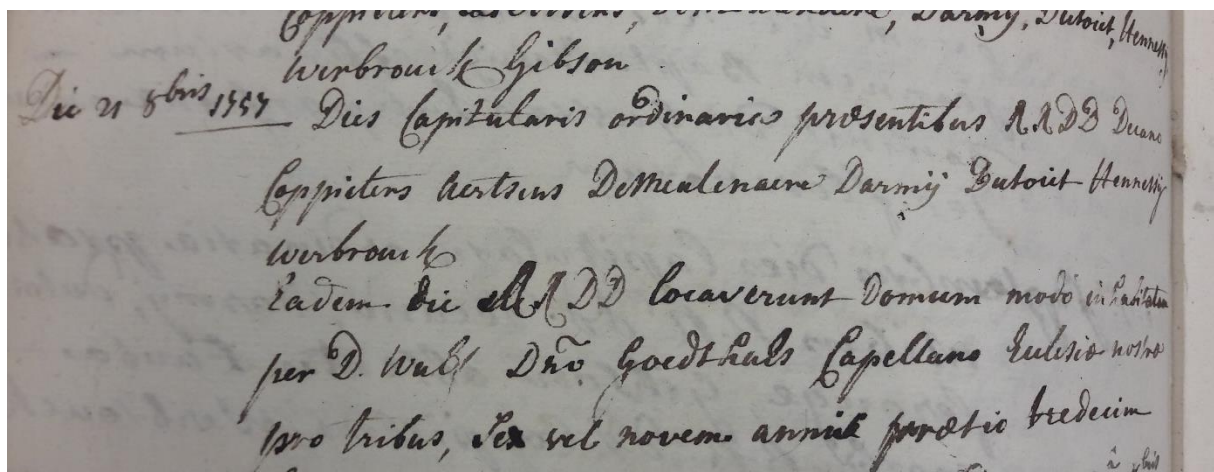
Afb.13 – Bas-reliëf van Jan-Karel Goethals in het salon

Jan-Karel Goethals is de zoon van Jan Robert Goethals (1681-1736) en diens tweede echtgenote Marie-Magdalena le Clercq (+1741). Hij is gedoopt op 26 juli 1731.

Afb.14 – Doopakte van Johannes Carolus Franciscus Goethals (26 juli 1731) ⁹

Hij is kapelaan¹⁰ van het kapittel van Onze-Lieve-Vrouw. De akte van de kapittelvergadering van 21 oktober 1757 vermeldt dat het kapittel vanaf die dag voor de heer Goethals, kapelaan, een huis zal huren dat dan bewoond is door D. Wulf (Nolf?) en dit voor een periode van drie, zes of negen jaren.

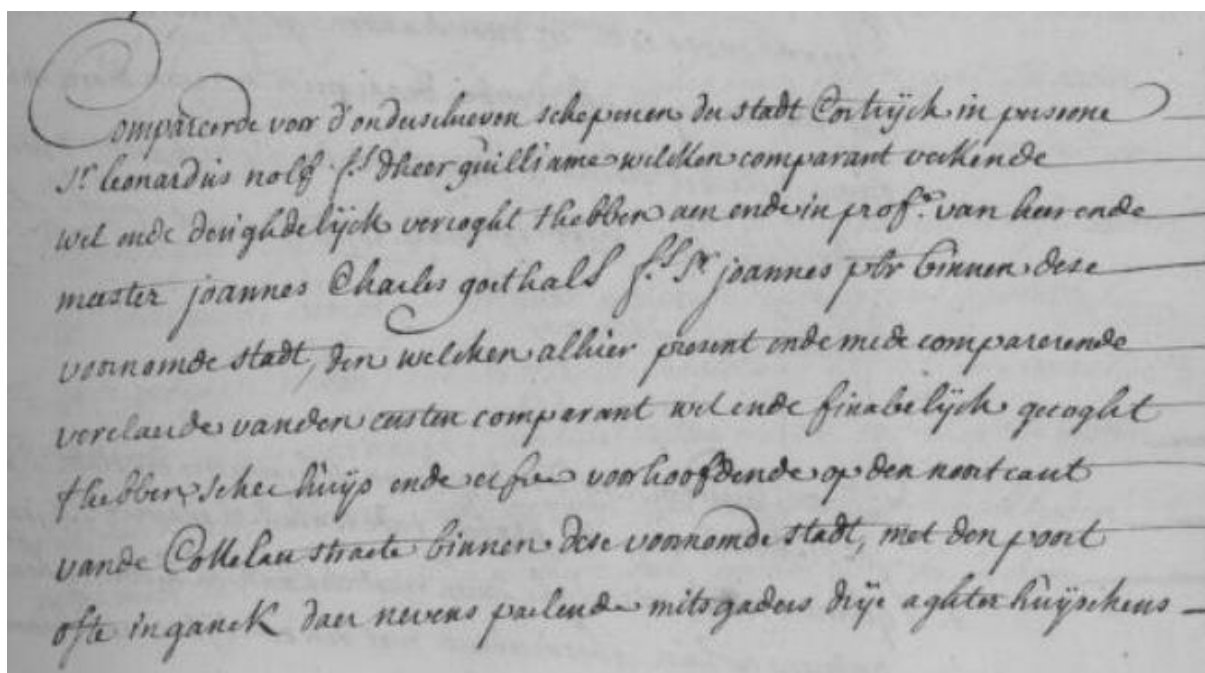
Afb.15 – Akte van de kapittelvergadering van 21 oktober 1757 ¹¹

Op 10 juli 1758 koopt Jan-Karel Goethals een aantal woningen van Leonardus Nolf. De akte omschrijft het gekochte goed als hujs ende erfve ... op den noortcant vande Cokelaerstraete, met den poort ofte inganck daer nevens paelende mitsgaders drie aghterhuijsekens met den hof ende obette ... den voornoemden voorhuijse ende poortganck paelende tusschen het hujs ende erfve van dhoors sieur Jacques Wallaert over eene zijde ende het gene van dheer Albert de Bersaques over andere ... die vercoopinge gedaen voor ende mits de somme van seventhine hondert gul(den)s vlams courant ...

⁹ Kortrijk, parochie Sint-Martinus, parochieregisters doopakten 14/11/1730-23/11/1735, Rijksarchief Kortrijk, toegang 9999/998

¹⁰ Naast de veelal adellijke kanunniken met een prebende, waren er tot de 18^e eeuw aan de grotere kapittels kapelaans verbonden die geen prebende bezaten. Zij werden ook wel "kleine kanunniken" genoemd. Ze namen tegen betaling een deel van de taken van de "grote kanunniken" waar. In zo'n geval werd gesproken van het "grote" en "kleine kapittel", ook wel "kapittel van kapelaans" genoemd.

¹¹ Acta capituli, Kapittel Onze-Lieve-Vrouw te Kortrijk, Rijksarchief Kortrijk, toegang 22/21 nummer 177

Afb.16 – koopakte van 10 juli 1758 ¹²

In het *register van de huisgelden*¹³ van de periode 1727-1760 vinden we terug dat hij vier huizen en een hof kocht van Leonardus Nolf in de wijk Amazonië¹⁴.

- Nr. 134:
1726 't huijs 'in een poortien' D'heer Leonardus Nolf en Anna Van Akkere, bewoont bij weduwe Jan Faviere
1760 D'heer Johannes Goethals presbiter
- Nr. 135:
1726 't huijs vanden selven Nolf en bewoont bij Nicolays Tieghem
1760 Johannes Goethals presbiter
- Nr. 136:
1726 't huijs vanden selven Nolf en bewoont bij Pieter Salvien (?)
1760 Johannes Goethals presbiter
- Nr. 137:
1726 den hof vanden selven Nolf en gebruykt bij heer Nicolays Blondeel presbiter
1760 Johannes Goethals presbiter
- Nr. 138:
1726 't huijs vanden selven Nolf en bewoont bij (?)
1760 Johannes Goethals presbiter

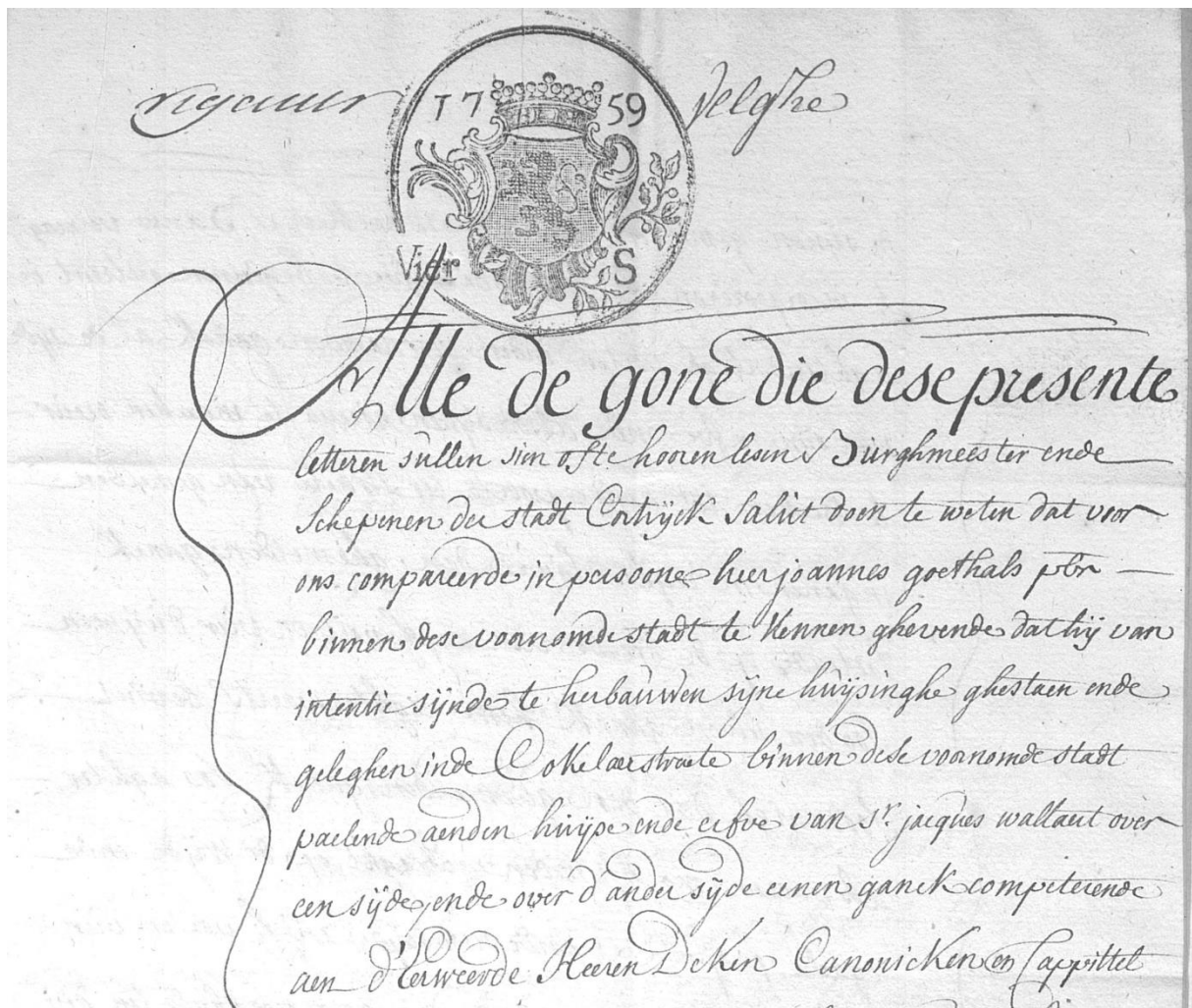
Jacobus Wallaert was volgens het register de eigenaar van het huis met nummer 133.

¹² Akten en contracten, Oud Stadsarchief Kortrijk, Rijksarchief te Kortrijk toegang 101/9, nummer 144

¹³ Register van de huisgelden, Rijksarchief Kortrijk, toegang 101/3, nummer 337

¹⁴ De wijk Amazonië bevindt zich in het midden van de stad en wordt in het noorden begrensd door de Leie, in het oosten door een beek, in het zuiden door de wijken Marktgrave en Sint-Maarten en in het westen door de Leiestraat, dat tot de wijk Pamele behoort. Tijdens het Ancien Régime woonden hier vooral geestelijken en gegoede burgers.

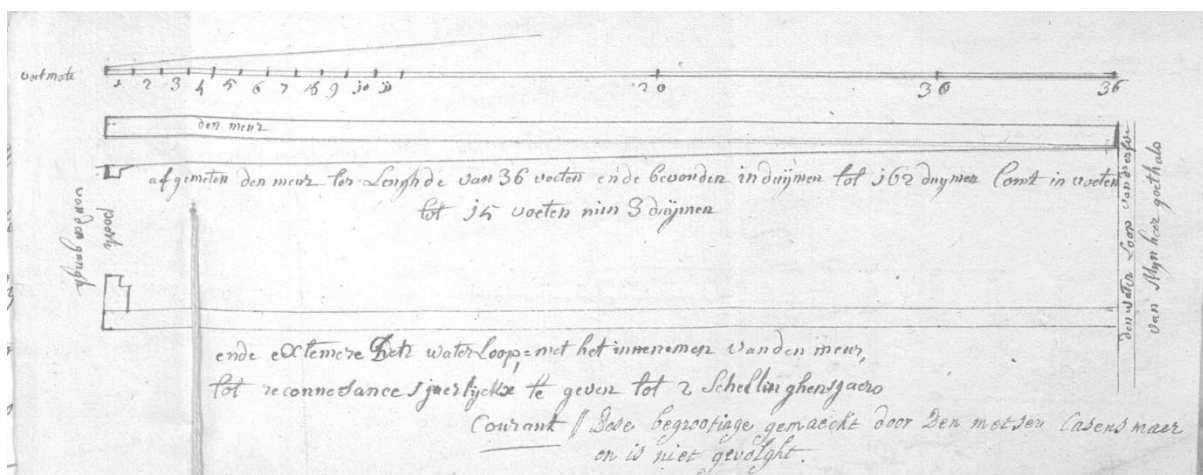
Volgens een akte van 26 april 1759 geeft Johannes Goethals toen aan de burgemeester en schepenen van de stad Kortrijk te kennen dat hij de intentie heeft zijn huis in de Cokelaerestraat te willen herbouwen. Zijn huis paalt aan de ene zijde aan het huis en erf van de heer Jacobus (Jacques) Wallaert en aan de andere zijde aan een gang in eigendom van de heren deken en kanunniken van het kapittel van de collegiale kerk van Onze-Lieve-Vrouw. Bij de bouw van zijn nieuwe woning vraagt hij aan de stad de erfdienstbaarheid van de gang van het kapittel. De erfdienstbaarheid begint op ongeveer 38 voet¹⁵ in de gang aan de zijde van zijn eigendom. Zijn nieuw te bouwen muur loopt in een rechte lijn tot aan het poortje in de Cokelaerestraat. De breedte van de gang wordt op 5 voeten en 4 duimen gehouden zodat de gang over zijn volledige lengte dezelfde breedte heeft. Hij krijgt ook de toestemming om in de muur tussen zijn erf en de gang een gat te maken om het water van zijn erf af te voeren. Hij krijgt hiervoor de toestemming maar moet aan de zijde van de gang een ijzeren rooster plaatsen zodat geen vuiligheid doorheen het gat kan gestoken worden.

Afb.17 – Aanzet van de akte van 26 april 1759 ¹⁶

¹⁵ Een Kortrijkse voet meet 0,2976m.

¹⁶ Kapittel Onze-Lieve-Vrouw te Kortrijk, Oud archief, Losse stukken, Rijksarchief Kortrijk, toegang 22/4, nummer 839

Afb.18 – Schets van de gang bij de akte van 26 april 1759 ¹⁷

In het register van de huisgelden van de periode 1761-1785¹⁸ vinden we presbiter (= priester) Johannes Goethals terug als eigenaar van vijf percelen in de wijk Amazonië.

- nr. 130: t'huijs (in een poorten) d'heer J. Goethals proprietaris
- nr. 131 : t'huijs d'heer J. Goethals presbiter proprietaris
- nr. 132: t'huijs d'heer J. Goethals presbiter proprietaris
- nr. 134: den hof d'heer J. Goethals proprietaris
- nr. 135: t'huijs d'heer J. Goethals presbiter

De kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden van Joseph de Ferraris geeft de bebouwing van de historische stadskern van Kortrijk in de periode 1771-1778 weer. Ter hoogte van de huidige woning zien we een gelijkaardig oppervlaktebeslag met een vierkante straatvleugel en een rechthoekige tuinvleugel.

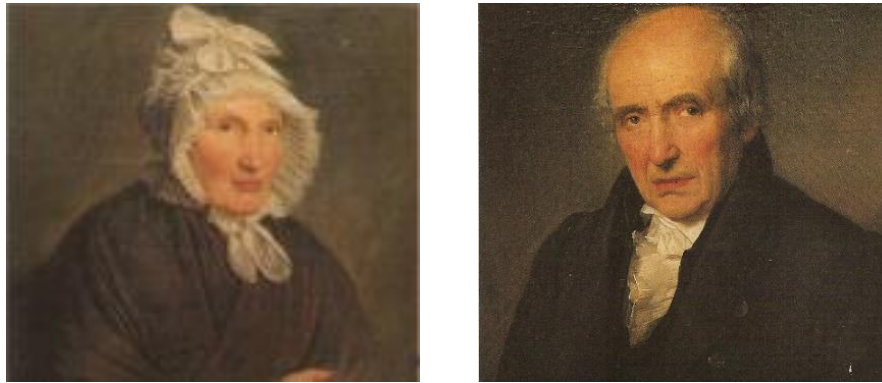
Afb.19 – Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden, Joseph de Ferraris (1771-1778) (www.geopunt.be)

¹⁷ Kapittel Onze-Lieve-Vrouw te Kortrijk, Oud archief, Losse stukken, Rijksarchief Kortrijk, toegang 22/4, nummer 839

¹⁸ Register van de huisgelden, Rijksarchief Kortrijk, toegang 101/3, nummer 254

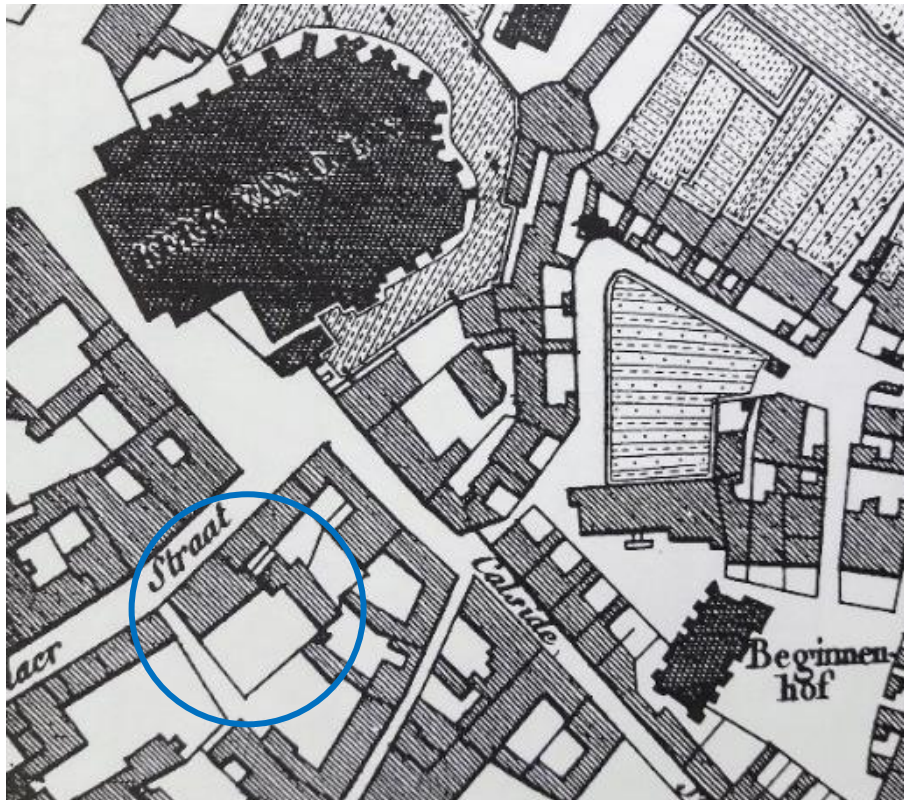

woning in eigendom van **Jacques Jozef Ignatius Hyacinthus Goethals** (12/08/1759 – 6/09/1838)²¹, zijn oudste zoon.

Afb.23-24 – Geschilderde portretten van Jacques Goethals en zijn vrouw Claire Vercruysse door Philippe De Witte, 1837

Het oudste nauwkeurige kadastrale plattegrond van de stad Kortrijk is het stadsplan van landmeter C. Cierckens uit 1822.

Afb.25 – Detail van het plattegrond van de stad Kortrijk, C. Cierckens, 1822 (Beeldbank Kortrijk)

²¹ Jacques Goethals-Vercruysse (1759-1838) is een Kortrijkse textielindustriële (fabrikant van kanten draad en damast tafellinnen) en bekend als een gepassioneerd bibliofiel, historicus en mecenas. Hij verzamelde meer dan 500 geschriften, grotendeels afkomstig van afgeschafte kerkelijke instellingen.
(https://nl.wikipedia.org/wiki/Jacques_Goethals-Vercruysse)

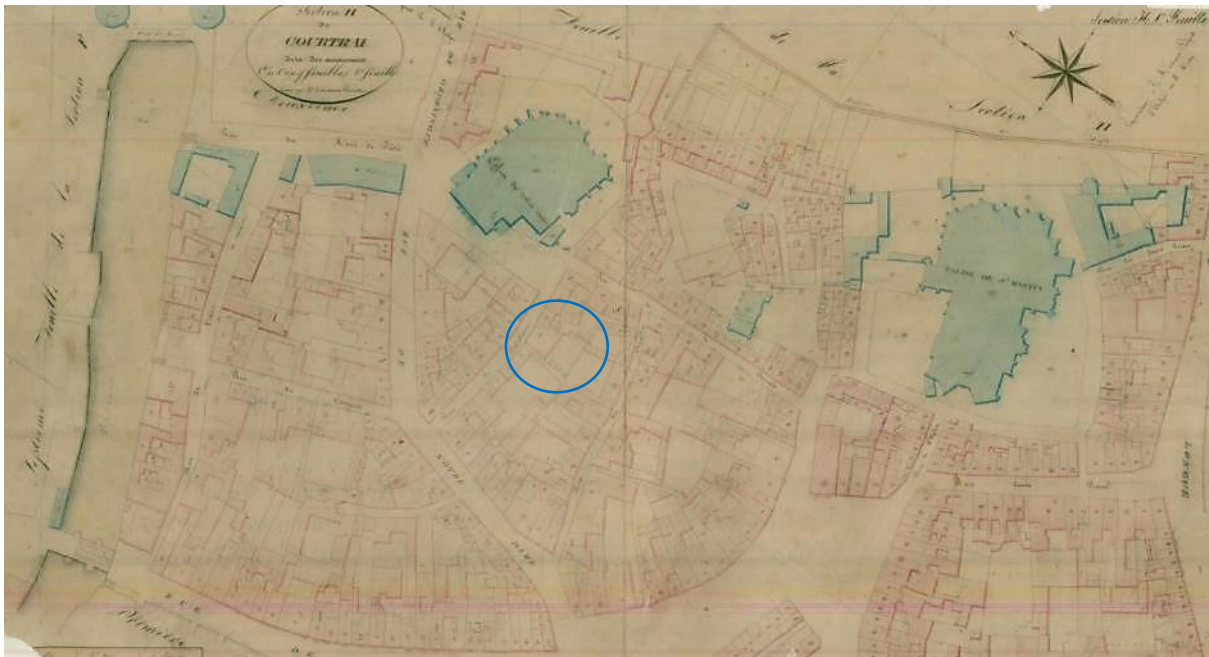
Op dit plan herkennen we de inplanting van de huidige woning: de straatvleugel en de haakse tuinvleugel. De vleugels zijn als twee afzonderlijke gebouwen ingetekend. Dit kan verwijzen naar het dieper gelegen huis. Het stadsplan vermeldt de tuinberging niet.

Op het plan der stad Kortrijk en omstreken van 1828 herkennen we dezelfde inplanting van de gebouwen, zij het minder gedetailleerd.

Afb.26-27 – Plan der stad Kortrijk en omstreken, 1828 (www.cartesius.be)

Het primitief kadasterplan van 1830-1834 geeft de woning en de tuinberging weer op het perceel sectie H nummer 108. We bemerken opnieuw het onderscheid tussen de gebouwen; de tuinvleugel is opnieuw als een apart gebouw aangeduid.

Afb.28 – Primitief kadaster 'section H de Courtrai', C. Cierckens, 1830-1834 (www.cartesius.be)

Afb.29 – Detail (perceel nummer 108) van het primitief kadasterplan, 1830-1834

In 13 september 1834 stichten Jacques Goethals en zijn echtgenote Claire Vercruysse bij notaris Joseph Antoine Wolfcarius in Kortrijk de liefdadigheidsinstelling *Maison de charité et de secours pour pauvres malades du sexe féminin* of *het Huis tot troost der armen*.

Ze schenken onroerende goederen, renten, hun bibliotheek en hun verzameling natuurhistorische objecten aan het **Cortryck Bureel van Weldadigheid** (*Bureau de Bienfaisance de Courtrai*)²² op voorwaarde dat een huis in de Groeningestraat zou bewoond worden door meisjes die instaan voor de verpleging van zieke vrouwen, dat de opbrengsten zouden gebruikt worden om in het onderhoud van de meisjes en van de onroerende goederen te voorzien, dat het beheer van de stichting in handen zou blijven van de stichters en na hun dood in die van één van hun nazaten, onder toezicht van de pastoor van de Onze-Lieve-Vrouwekerk en de voorzitter van het Bureel van Weldadigheid.²³

De kadastrale documentatie bevestigt dat Jacques Goethals-Vercruysse de eigenaar van de woning was ten tijde van de opmaak van het primitief kadasterplan en dat het Bureel van Weldadigheid na verdeling eigenaar wordt.

²² Met de inlijving van de Zuidelijke Nederlanden bij Frankrijk kreeg de 'openbare onderstand' (de overheidszorg voor armen) een nieuw gezicht. De wet van 1796 voorzag in de oprichting van "les Commissions des Hospices Civils" (Commissie van Burgerlijke Godshuizen) en "les Bureaux de Bienfaisance" (burelen van weldadigheid). De Burelen van Weldadigheid waren de opvolgers van de Armenkamers en waren verplicht in iedere gemeente. Zij zorgden voor hulp aan huis: kleding, levensmiddelen, verwarming, geneesmiddelen, beddengoed en soms eens geld. Het grootste gedeelte van de hulp moest echter in natura zijn. De middelen om steun te verlenen werden via collectes verzameld.

²³ Deze stichting *Huis tot troost der armen* groeide uiteindelijk uit tot een Zustergemeenschap. De officiële oprichting met bisschoppelijke erkenning van de congregatie *Zusters van Liefde in Groeninghe van de Heilige Vincentius à Paulo* vond plaats op 20 november 1840.

In de periode 1860-1913 vervaardigt de Kortrijkse firma Plaques Léaucourt een reeks glasnegatieven. Een foto uit deze collectie toont de Pieter de Cockelaerestraat gezien vanop het deken Zegherplein.

Afb.30 – Pieter de Cockelaerestraat 6, 8 en 10, 2e helft 19e eeuw (collectie Plaques Léaucourt – Beeldbank Kortrijk)

Op deze foto zien we rechts de 19e-eeuwse²⁴ straatgevel van de woning nummer 6:

- De gevel is gepleisterd. De gelijkvloerse verdieping is uitgewerkt met horizontale banden.
- De gevel heeft een hoge geschilderde plint tot net onder de vensterdorpels.
- De vensters op de eerste verdieping hebben geprofileerde omlijstingen.
- De voordeur heeft een massieve natuurstenen dorpel.
- De ramen zijn dubbel opendraaiende ramen met een vast bovenlicht; de raamvleugels zijn verdeeld in drie vakken en het bovenlicht in twee vakken.
- De voordeur is even breed als het bovenliggende venster en is een volle (paneel)deur met een bovenlicht, onderverdeeld in twee vakken.
- De ramen op de gelijkvloerse verdieping zijn voorzien van vlakke luiken.
- De kroonlijst is een geprofileerde houten bakgoot.
- De zijgevel heeft muurvlechtingen. De dakvoet is opgetrokken. De kroonlijst van de oorspronkelijke 18e-eeuwse gevel lag lager.

Wanneer het steegje overbouwd wordt en de tuinvleugel met één bouwlaag opgetrokken wordt, is niet gekend.

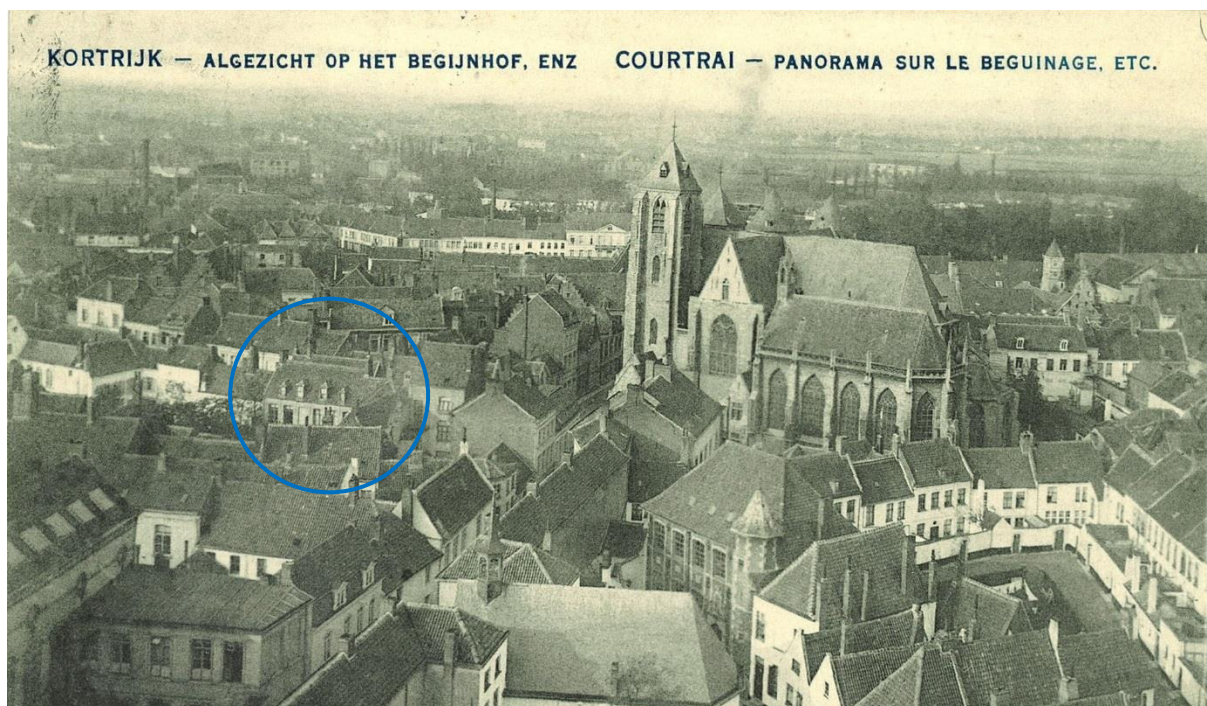
In 1867 wijzigt het Cortryk Bureel van Weldadigheid van naam in het **Kortrijk Bureel van Weldadigheid**.

²⁴ De collectie Léaucourt is samengesteld in de periode 1860-1913. Deze foto dateert van vóór 1896. Toen is namelijk de woning centraal op de foto gesloopt en vervangen door het huidige burgerhuis van 3 traveeën en 3 bouwlagen met hellend dak (nummer 10).

Een postkaart met een panorama over de stad, gedateerd rond 1900, toont ons de tuinzijde van de woning. De dakvlakken zijn bedekt met Vlaamse pannen en liggen tussen aandaken. We zien vier dakkapellen; de twee centrale dakkapellen zijn iets groter. Het buitenschrijnwerk is donker van kleur. Een venster op de eerste verdieping is dichtgemaakt. Een postkaart van 1913 bevestigt dit.

Afb.31 – Courtrai Panorama* de la ville, rond 1900 (Beeldbank Kortrijk)

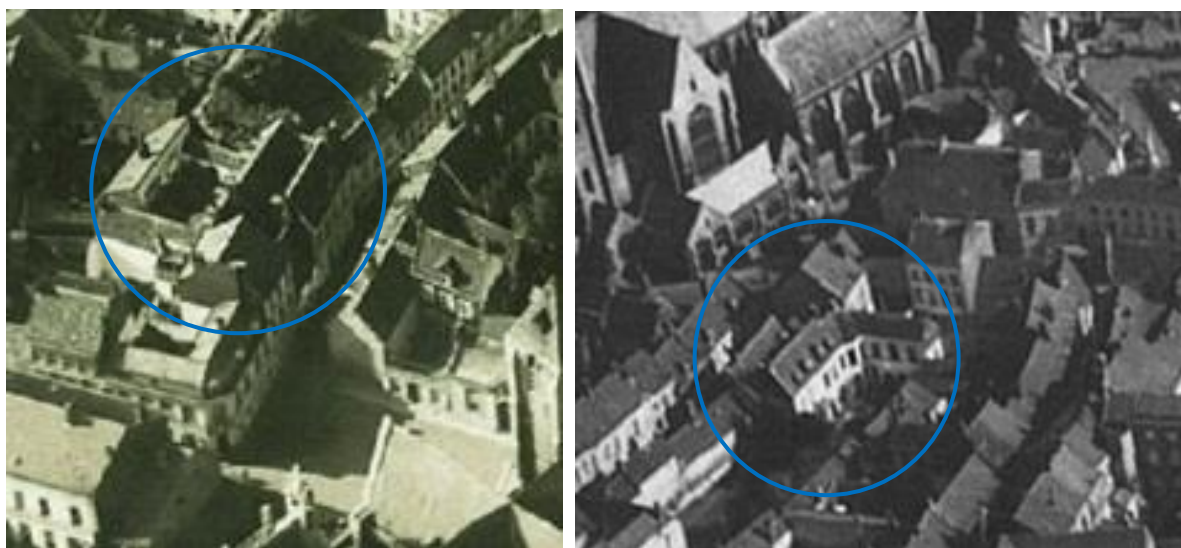

Afb.32 – Kortrijk Algezicht op het begijnhof enz., 1913 (Beeldbank Kortrijk)

Op 2 oktober 1917 nemen Engelse piloten luchtfoto's van de stad. Op zowel een foto uit het zuidwesten als op een foto uit het noordoosten is de woning zichtbaar.

Afb.33 – Luchtfoto uit het noordoosten, Engelse piloten, 2 oktober 1917 (Beeldbank Kortrijk)

Afb.34-35 – Details van de luchtfoto's (Engelse piloten, 2 oktober 1917): de voor- en de achterzijde van de woning (Beeldbank Kortrijk)

De straatvleugel is vijf traveeën breed, twee bouwlagen hoog en bestaat uit twee zadeldaken. De tuingevel van de straatvleugel is zes traveeën breed en twee bouwlagen hoog. Op de eerste verdieping van de tuingevel van de straatvleugel is één venster dichtgemaakt. In het dakvlak bevinden zich de vier

dakkapellen. Aan tuinzijde zien we ook de tuinvleugel haaks op de straat en de tuinberging. De tuinvleugel is drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog en heeft een zadeldak. Op de eerste verdieping van de tuinvleugel zien we drie identieke vensteropeningen. De gevelgeleding van de gelijkvloerse verdieping is niet duidelijk zichtbaar.

In 1925 beslist de overheid het Bureau van Weldadigheid bij wet om te vormen tot de **Commissie voor Openbare Onderstand**. De woning gaat over naar deze Commissie.

De 'Militärverwaltung' richt op 29 juni 1940 het Commissariaat Generaal voor 's Lands Wederopbouw om de wederopbouw van België na de achttiendaagse veldtocht centraal te sturen en te coördineren. Op een foto van de 18e-eeuwse woning nummer 8, gedateerd in 1942, zien we de straatgevel van de woning nummer 6. We herkennen dezelfde gevelafwerking als op de foto uit de collectie 'Plaques Léaucourt'.

Afb.36 – Pieter de Cockelaerestraat 8, 1942 (Commissariaat Generaal voor 's Lands Wederopbouw) ²⁵

De Commissie voor Openbare Onderstand schenkt in 1942 de goederen van de Stichting van Jacques en Claire Goethals-Vercruysse in volle eigendom aan de **Vereniging Kloosters der Zusters van Liefde in Groeninghe**. Tijdens de tweede wereldoorlog wordt de bebouwing in de omgeving zwaar getroffen. De luchtaanval van 21 juli 1944 vernielt grotendeels het bouwblok dat begrensd wordt door de Onze-Lieve-Vrouwestraat, de Pieter De Cockelaerestraat en het deken Zegherplein. De woning blijft gespaard.

Afb.37-38 – hoek Onze-Lieve-Vrouwestraat en Pieter de Cockelaerestraat, collectie Paul Castaing, 21 juli 1944
(Beeldbank Kortrijk)

²⁵ KIKIRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/120701>

In 1947 verkoopt de Vereniging der Kloosters van de Zusters van Liefde het pand aan de familie [REDACTED]. Zij renoveren de woning eind jaren 1940 begin jaren 1950.

- Ze verbouwen de straatgevel. Ze passen de gevelopeningen van de gelijkvloerse verdieping aan. De vensteropeningen worden verlaagd om rolluikkasten in te werken. Boven de vensteropeningen komt een eenvoudig entablement. De nieuwe inkomdeur is een iets bredere dubbele smeedijzeren deur met bovenlicht. De ramen van de gelijkvloerse verdieping worden vervangen. De gevelbeploistering op de gelijkvloerse verdieping wordt vlak getrokken en er worden een hoge arduinen plint en een deurdorpel geplaatst.
- Ze passen het interieur van de vertrekken op de gelijkvloerse verdieping aan. Er worden nieuwe vloeren geplaatst en in de eetkamer vervangen ze de schouwmantel.

Afb.39 – Luchtfoto, 1953-1955 (Beeldbank Kortrijk)

Na het overlijden van Maurice Bauwens komt de dochter Rosa Polfliet-Bauwens met haar gezin inwonen bij haar moeder.

In 1964 erven de kinderen [REDACTED] het huis. Ze verhuren het huis aan Eddy en Renee Billiau-Callewaert. In de jaren 1960 worden de kleinere dakkapellen aan de tuinzijde weggenomen. Er wordt centrale verwarming geplaatst. Of nog andere werken zijn uitgevoerd is niet geweten.

Afb.40 – Ingekleurde luchtfoto, 1961-1966 (Beeldbank Kortrijk)

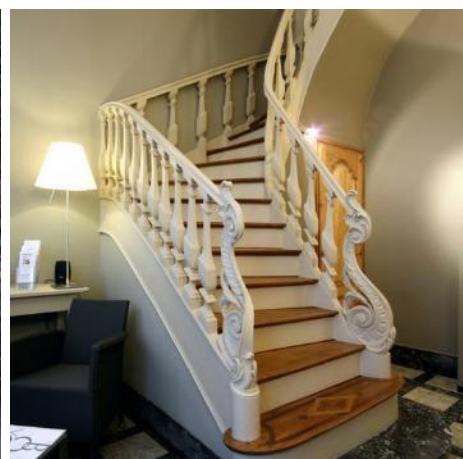
Afb.41 – Detail van luchtfoto begin jaren 1970 (Beeldbank Kortrijk)

Afb.42 – Detail van de luchtfoto, 1978 (Beeldbank Kortrijk)

In 1986 kopen [REDACTED] het huis. In het jaar 1990 voeren zij grondige renovatiewerken uit.

- Zij richten de ruimtes op de gelijkvloerse verdieping in als schoonheidsinstituut. Hiervoor plaatsen ze stijlwallen en vast meubilair in het salon en het muzieksalon. Het muzieksalon en het salon worden met een zware dekkende verf geschilderd. In de eetplaats plaatsen ze voorzetwallen. Ze leggen kamerbreed tapijt op de parketvloer in het salon en het muzieksalon. De vloer in de eetplaats vervangen ze door een beplating. Ze ontverven de binnendeuren.
- Op de eerste verdieping plaatsen ze een half-massief parket of een tapijtbekleding op de oorspronkelijke pitchpine plankenvloer. Ze verplaatsen een binnendeur om de nachthal af te sluiten. In de kleine slaapkamer aan tuinzijde, de grote slaapkamer aan tuinzijde en de nachthal plaatsen ze vast meubilair (radiatoromkastingen, een lambrisering, een bibliotheekkast en een opbergkast). De badkamer naast de grote slaapkamer aan straatzijde wordt vernieuwd. De doorgang tussen de grote slaapkamer aan tuinzijde en de badkamer maken ze dicht. Op de eerste verdieping van de tuinvleugel richten ze een keuken en bijkeuken in.
- Ze bouwen het balkon en de buitentrap tegen de tuinvleugel en leggen de tuin aan.

Afb.43 – Foto's van de woning anno 2007

Op 15 oktober 2003 beschermt de Vlaamse Regering de 18^e-eeuwse straatvleugel van de woning als monument.

In 2007 koopt [REDACTED] de woning. Hij laat in 2014 dakwerken uitvoeren. De dakkepers en gootbodems worden waar nodig vervangen. De dakbedekking, de zinken gootbekledingen en regenwaterafvoeren worden vernieuwd. Omwille van blijvende problemen met de afvoer van de zakgoot verbinden ze de twee zadeldaken van de straatvleugel met een plat dak en verwijderen ze de keulse goten. De oorspronkelijke dakstructuur en de dakkapel in de traphal blijven hierbij bewaard. Alle andere dakkapellen en dakvlakramen nemen ze weg.

Sinds 2007 is het pand niet of nauwelijks bewoond. De algemene bouwfysische toestand van het gebouw gaat achteruit.

Afb.44 – Foto's van de woning februari 2018

3. BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDELEMENTEN

De woning bestaat uit een straatvleugel en een tuinvleugel. In de tuin is er nog een tuinberging. De stadstuin is omsloten door tuinmuren. Voor de beschrijving van de erfgoedelementen beperken we ons tot het exterieur en het interieur van de beschermde straatvleugel en het exterieur van de niet-beschermde tuinvleugel, tuinberging en tuinmuur.²⁶

3.1. Exterieur van de straat- en de tuinvleugel

3.1.1 Straatgevel

De gevel is een gecementeerde en (roze) geschilderde gevel. Hij is vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog. De rechthoekige gevelopeningen zijn afgewerkt met een wit geschilderde geprofileerde omlijsting. De vensters van de gelijkvloerse verdieping zijn aan de bovenzijde afgewerkt met een eenvoudig entablement. Over de volledige gevelbreedte bevindt zich een plint in blauwe hardsteen. De blauwe hardstenen vensterdorpels lopen ook over de volledige breedte van de gevel.

De inkomdeur is een smeedijzeren vleugeldeur in beaux-arts-stijl met figuurglas. Een wit geschilderde houten paneeldeur geeft toegang tot het steegje dat onder de woning doorloopt. De opendraaiende vleugels van de houten ramen van de gelijkvloerse verdieping zijn verdeeld in drie vakken. Deze ramen zijn voorzien van houten rolluiken.

De houten ramen van de eerste verdieping zijn de 19^e-eeuwse T-ramen. De opendraaiende vleugels zijn onderverdeeld in 3 vakken. Het vaste bovenlicht is in twee gelijke vlakken gedeeld door een brede stijl. Alle ramen hebben enkele beglazing en spanjoletten.

De bakgoot is bekleed met een kunststoffen bekleding. De regenwaterafvoer is een grijze ronde pvc afvoerbuys. Het dakvlak is bedekt met roodbruine vlakke keramische pannen. In het dakvlak bevinden zich twee dakvlakramen.

²⁶ Monumentenwacht voerde op 19/09/2018 een inspectie uit: inspectienummer W-29/50920-2018-B.

Diagnose

De straatgevel bevindt zich algemeen in een goede staat. De cementering vertoont enkele barsten. De plint en de raamdorpels in blauwe hardsteen vertonen geen gebreken. De dorpel van de inkomdeur is gebarsten. Het houtwerk en het hang- en sluitwerk van het buitenschrijnwerk is in vrij goede staat. De stopverf is hier en daar uitgevallen. Enkele vleugels van de ramen op de eerste verdieping zijn licht krom getrokken. De smeedijzeren inkomdeur is door gebrekkig schilderwerk roestig. Het schilderwerk van de ramen en de paneeldeur bladdert af. De bakgootbekleding in pvc is verouderd. De regenwaterafvoer, de dakbedekking en gootbekleding zijn in goede staat.

3.1.2 Tuingevels

3.1.2.1 Straatvleugel

De gevel, zes traveeën breed en twee bouwlagen hoog, is een wit gekaleide bakstenen gevel. De gevel heeft onderaan een lage zwart geschilderde plint. De gevelopeningen zijn segmentbogig overspannen. De overspanningen zijn licht verzakt. De raamdorpels zijn vervaardigd uit keramische tegelpannen. De keramische raamdorpels van de gelijkvloerse verdieping zijn midden 20^e eeuw vernieuwd. De raamdorpels van de eerste verdieping bestaan uit Boomse tegels en zijn bedekt met een zinken afdekking. De dorpel van de achterdeur is in blauwe hardsteen. De gevelankers zijn zwart geschilderd.

Het houten buitenschrijnwerk dateert uit verschillende periodes:

- De drie ramen van het salon tonen sporen van de 18^e-eeuwse kruiskozijnen. Deze ramen waren in oorsprong opschuivende ramen met kleinhouten (per zijde: 6 vakken in het bovenlicht, 8 vakken in het schuivend deel). Hiervan getuigen sporen aan de binnenzijde van het schrijnwerk. Aan buitenzijde is de halfronde profilering van de middenstijl en -dorpel nog

aanwezig. De bovenlichten bevatten één 19e-eeuwse metalen glasroede. We merken sporen van de weggenomen (houten) kleinhouten (zowel verticaal als horizontaal). De opschuivende vleugels zijn vervangen door opendraaiende vleugels. De vaste middenstijl is weggenomen. Het hang- en sluitwerk bestaat uit briketscharnieren en een pompspanjolet. De ramen hebben enkel glas.

- De achterdeur is een neogotische beglaasde deur. Het bovenlicht heeft een spitsboogvorm en is ingevuld met glas-in-lood. De enkel opendraaiende deur heeft klaar enkel glas. De deur is gevat in een blokkader.
- De twee ramen van de eetkamer bevatten sporen van de 18^e-eeuwse kruiskozijnen. Hiervan getuigen sporen aan de binnenzijde van het schrijnwerk. De onderdelen zijn aangepast; de bovenlichten zijn naar onderen toe vergroot en de schuivende vleugels zijn ingekort en omgevormd tot opendraaiende vleugels. De vaste middenstijlen zijn vervangen. De halfronde profilering aan de buitenzijde is weggenomen. Het hang- en sluitwerk bestaat uit briketscharnieren en een pompspanjolet. De ramen hebben enkel glas.
- De ramen van de grote slaapkamer zijn dubbel opendraaiende ramen met een vast bovenlicht. De raamvleugels zijn vervangen en hebben houten glasroeden (zelfde profilering als de ramen op het gelijkvloers aan straatzijde). Het vast bovenlicht is verdeeld in 2 gelijke delen, gescheiden door een brede middenstijl. Het hang- en sluitwerk bestaat uit fitsen en een pompspanjolet. De ramen hebben enkel glas.
- De ramen van de kleine slaapkamer en de nachthal zijn dubbel opendraaiende ramen met vast bovenlicht. De raamvleugels hebben dezelfde profilering als het bovenlicht. De raamvleugels, voorzien van een wolfbek, zijn ingedeeld in 3 vakken door middel van metalen glasroeden. Het hang- en sluitwerk bestaat uit fitsen en een pompspanjolet. De ramen hebben enkel glas.

De bakgoot is bekleed met een wit kunststof plaatmateriaal. Het is niet duidelijk of nog oorspronkelijk bakgootschrijnwerk aanwezig is. De dakbedekking bestaat uit bruinrode vlakke keramische pannen. In het dakvlak bevinden zich twee dakvlakramen. De gootbekleding is in zink.

3.1.2.2 Hoekgebouw

De gevel is wit gekaleid en heeft een lage zwart geschilderde plint. Het gedeelte onder de vensterdorpels van de eerste verdieping is gepleisterd. Het houten schrijnwerk is eenvoudig qua detaillering; de indeling is afgestemd op het schrijnwerk in de tuingevel van de straatvleugel. Het hang- en sluitwerk bestaat uit briketscharnieren en een pompspanjolet. De ramen hebben enkel glas. Op de gelijkvloerse verdieping van dit volume zijn de vleugels van het raam onder het balkon vervangen door een vast raam zonder onderverdeling. Een ander raam is vervangen door een kleiner bovenlicht en een reeks glasdallen. In de gevel is een kapiteel in Doornikse steen ingewerkt. De bakgoot is bekleed met een wit kunststof plaatmateriaal. Het dak is afgewerkt met een zinken dakbekleding. De gootbekleding is uitgevoerd in zink. De gevelankers zijn zwart geschilderd.

3.1.2.3 Tuinvleugel

De gevel is verbouwd op de gelijkvloerse verdieping. De verticale gevelgeleding is hier vervangen door een centrale buitendeur met aan beide zijden een breed raam. Zowel de buitendeur als de ramen hebben enkele beglazing. Op de eerste verdieping zijn nog twee oorspronkelijke gevelopeningen behouden. Het houten schrijnwerk is eenvoudig qua detaillering; de indeling is afgestemd op het schrijnwerk in de tuingevel van de straatvleugel. Het hang- en sluitwerk van de ramen bestaat uit briketscharnieren en een pompspanjolet. Het middelste venster is gedeeltelijk dichtgemaakt. Hier bevindt zich een enkel opendraaiende beglaasde buitendeur.

Het gedeelte onder de vensterdorpels van de eerste verdieping is vlak gepleisterd en wit geschilderd; het gedeelte erboven is wit gekaleid. De bakgoot is bekleed met een wit kunststof plaatmateriaal. Het dak is bedekt met bruinrode vlakke keramische pannen. De gootbekleding en de regenwaterafvoeren zijn vervaardigd in zink. De gevelankers zijn zwart geschilderd. De borstwering van het balkon en de buitentrapp zijn donkergroen geschilderd.

Tegen de gevel zijn een balkon en een metalen trap aangebouwd. De kolommen zijn drie wit geschilderde betonnen buizen, vermoedelijk gevuld met beton. Het balkon en de trap hebben een metalen borstwering. Het balkon is opgebouwd uit potten en balken en is afgewerkt met tegels in blauwe hardsteen op tegeldraggers.

Diagnose

De tuingevels zijn algemeen in een redelijk goede staat. Er zijn enkele gestabiliseerde barsten merkbaar. De witte kaleilaag op de gevels staat schraal; op bepaalde plaatsen is de kalei afgebladderd en het voegwerk uitgespoeld. De ramen en de buitendeur van de straatvleugel op de gelijkvloerse verdieping zijn in slechte staat. Ze zijn al verschillende keren aangepast en vertonen inrotting. De raamvleugels van de ramen van de grote slaapkamer zijn in matige toestand. De ramen van de nachthal en de kleine slaapkamer zijn in vrij goede staat. De ramen van het hoekgebouw en de tuinvleugel zijn in slechte staat. De dakbedekking, de gootbekleding en de regenwaterafvoeren zijn in goede staat.

3.1.3 Overige gevels

De overige gevels van de woning zijn opgetrokken in een rode baksteen en met een kalkmortel gevoegd. De zijgevels van de straatvleugel zijn deels gecementeerd.

In de gevel boven het steegje bevindt zich onderaan een blokraam met diefijzers en met een vensterdorpel in blauw gesmoorde Boomse tegels. In het metselwerk is een cirkelvormige boog zichtbaar. Erboven is een venster met een blauwe hardstenen dorpel en met een raam in witte kunststof. Boven deze vensteropening is nog een kleinere streklaag zichtbaar.

Op de zuidelijke topgevel van de tuinvleugel tekent zich een oudere lagere topgevel met muurvlechtwerk af.

Diagnose

De gevels in zichtbare baksteen bevinden zich in een redelijk goede toestand. Het voegwerk is plaatselijk uitgespoeld of uitgevallen. Hier en daar is een gestabiliseerde scheur zichtbaar. De dorpel in Boomse tegels is gebroken. De diefijzers zijn roestig. Het blokraam is nog in goede staat, maar de verflaag bladdert af.

3.2. Interieur van de straatvleugel

3.2.1 Gelijkvloerse verdieping

3.2.2.1 Vestibule en gang

Centraal in de vestibule staat de monumentale trap. De aanzettrede is in marmer uitgevoerd (Gris Sainte-Anne Belge). De trap zelf is gemaakt uit olmenhout. De stoottrede, de trapleuning en de trapbomen zijn beige geschilderd. De onderste trede is ingelegd met verschillende houtsoorten. De trappalen hebben als hoofdvorm de volute, opgesmukt met krachtig gesneden rocaille en akantbladeren. De geprofileerde handgrepen worden ondersteund door slanke balusters.

De vloer van de inkomhal en de gang is gelegd in keramische tegels. Het patroon bestaat uit vierkanten van 30 bij 30 cm in lichtgrijs gevlamde tegeltjes (formaat 10x10cm). Deze vlakken zijn omboord met donkergrijs/zwart gevlamde keramische tegeltjes (formaat 10x10cm). De plinten (hoogte 20cm) en de tussendorpel zijn in marmer (Gris Sainte-Anne Belge). Het raam heeft een marmeren tablet (Gris Sainte-Anne Belge), die verborgen zit onder een houten radiatoromkasting.

Het plafond van de inkomhal is afgewerkt met een kooflijst en een profiellijst. Deze afwerking is doorgetrokken in het plafond van de gang. Alle wanden zijn bekleed met een glasweefsel.

De inkomhal en de gang worden van elkaar gescheiden door een dubbel opendraaiende beglaasde paneeldeur met vast bovenlicht. Deze deur is op een later tijdstip geplaatst; het lijstwerk op het plafond loopt door. De paneeldeuren werden gestript tot op het naakte hout.

Diagnose

Het interieur van de vestibule en de gang is in vrij goede staat. Het lijstwerk van de plafonds is plaatselijk licht beschadigd. In het plafond komen enkele barsten voor. De paneeldeuren werden gestript tot op het naakte hout waardoor de scherpte van het kaderlijstwerk is vervaagd. De treden van de trap vertonen sporen van insectenvraat. Vermoedelijk is de aantasting niet meer actief en bevindt het geheel zich in een stabiele toestand. De marmeren plinten en de tegelvloer tonen sporen van zoutuitbloeiingen als gevolg van opstijgend vocht.

3.2.2.2 Muzieksalon

Het muzieksalon heeft twee ramen en is toegankelijk via de enkel opendraaiende deur vanuit de vestibule. De vleugeldeur die toegang geeft tot het aanpalende salon ligt op de zolder.

Het muzieksalon is gedecoreerd in een rococo/régence (Lodewijk XV) stijl.

Tegenover de toegangsdeur bevindt zich de bruin-wit gevlekte marmeren (Rouge Royale) schoorsteenmantel met golvende bovendrempel. De schoorsteenboezem, begrensd door schuin afgewerkte posten, draagt een versiering van rocaille-, blad- en bloemwerk, twee blokfluiten, een open muziekboek en een gestrikt lint. Eronder is een spiegel met omlijsting van stuc. De ramen hebben marmeren tabletten (Rouge Royale). Op het muurvlak tussen de twee vensters is een houten tablet met imitatie marmerbeschildering geplaatst. Waarschijnlijk bevond zich hier ooit een consoletafeltje met marmeren tablet.

De wanden zijn opgesmukt met een lage houten lambrisering en zeer verfijnd lijstwerk met gekoppeld peermotief en bladwerk. Op het wandvlak tussen de twee vensters prijkt een bas-reliëf op houten drager met de attributen van de schilderkunst waaronder een schilderpalet en penselen, ionische kapitelen, een planrol, een winkelhaak en een passer. Eronder is een rechthoekig (gedeeltelijk overschilderd) spiegelpaneel opgesmukt met draperie en laurier. De deuren zijn voorzien van supraportas. De supraporta van de deur naar de vestibule is gevuld met een versiering van

akantranken, hangend aan een dwarrelend lint en onderaan een koppel paarbekkende vogeltjes. De supraporta boven de dubbele deur naar het salon kreeg een gefestoneerd tafereel in verband met de jacht met onder meer een musket, een bijl, een speer en een gedode vogel. De wanden zijn geschilderd met een zware dekkende verf.

Het plafond is afgewerkt met een kooflijst en een profiellijst en versierd met een rondlopende plastisch uitgewerkte fries met rocaille, vogelbekken en blad- en bloemwerk. Ter hoogte van de lichter is er decoratief loofwerk met blokfluiten en een open muziekboek. Het plafond is wit geschilderd.

Het muzieksalon heeft een eikenhouten parketvloer in Versailles motief. Voor de schouwmantel liggen marmeren (Rouge royale) vloerplaten. De vloer van de haard is betegeld met zwarte bakstenen klinkers. De binnenzijde van de haard is bekleed met geëmailleerde tegeltjes (20x20cm) waarop een weinig verfijnde blauwe versiering is geschilderd. Tegen de achterwand van zwart geschilderde bakstenen staat een ijzeren haardplaat.

Diagnose

Het interieur van het muzieksalon is in een redelijke staat. Door de dikke verflagen is de scherpte van het stucwerk verminderd. In het plafond en de wanden komen barsten voor. Het lijstwerk is plaatselijk beschadigd. De marmeren raamtabletten zijn gebarsten. De zijwangen van de schouwmantel zijn met verf bespat. Het parket is beschadigd; stukjes parket ontbreken of zijn losgekomen en waterlekken hebben het parket aangetast. Door een waterlek (vroegere wastafel) is de houten lambrisering links van de schouw ingerot. De houten lambrisering is op meerdere plaatsen beschadigd, doorboord of losgekomen (o.a. door de radiatoren). De muren hebben last van opstijgend vocht. De spiegel op het muurvlak tussen de twee vensters is half geschilderd; de spiegel zelf is verweerd waardoor de achterliggende wand zichtbaar is geworden.

3.2.2.3 Salon

Het salon heeft drie ramen, is toegankelijk via de dubbel opendraaiende deur in de gang en is gedecoreerd in een rococo/régence (Lodewijk XV) stijl.

Centraal op de wand tegenover de toegangsdeur bevindt zich de schouw met marmeren (Rouge Royale) mantel. De schouwmantel in Louis XV-stijl heeft een sinusvormige bovendrempel met pseudo slotsteen met schelpmotief. De schoorsteenboezem met convexe posten draagt een spiegel gevat in een gesneden lijst en bekroond met rocaille, blad- en bloemwerk. De wanden zijn opgesmukt met lage lambriseringen en lijstwerk met rocaille en akantbladeren. Op de wanden tussen de vensters zijn consoletafeltjes aangebracht met erboven spiegels gevat in lijstwerk dat getooid is met rocaille en bloemwerk. In de vlakken daarboven bevinden zich bloementuilen aan linten. De supraporta boven de vleugeldeur naar de gang vertoont een versiering van akantrank en laurier en een klein ovaal bas-reliëf met de buste van de bouwheer. Aan de vleugeldeur naar het salon ontbreekt de supraporta. De wanden zijn geschilderd met een zware dekkende verf. De ramen en de consoletafeltjes hebben marmeren tabletten (Rouge Royale).

De binnenzijde van de haard is bekleed met geëmailleerde tegeltjes (20x20cm) waarop een weinig verfijnde blauwe versiering is geschilderd. Tegen de achterwand van zwart geschilderde bakstenen staat een ijzeren haardplaat.

Het plafond is afgewerkt met een kooflijst en een profiellijst en versierd met rocaille, blad- en bloemwerk. Centraal op het plafond is er decoratief stucwerk. Het plafond is wit geschilderd. De salon heeft een eikenhouten parketvloer in Versailles motief. Voor de schouwmantel liggen marmeren (Rouge royale) vloerplaten. De vloer van de haard is betegeld met zwarte bakstenen klinkers.

Diagnose

Het interieur van het salon is in een redelijke staat. Door de vele verflagen is de scherppte van het stucwerk verminderd. In het plafond en de wanden komen barsten voor. De venstertabletten en de schouwmantel vertonen barsten. De zijwangen van de schouwmantel zijn met verf bespat. Het lijstwerk is plaatselijk beschadigd. Het parket is beschadigd; stukjes parket ontbreken of zijn losgekomen. Vocht heeft het parket beschadigd. De muren hebben last van opstijgend vocht.

3.2.2.4 Eetplaats

De eetplaats heeft twee ramen met houten raamtabletten en is toegankelijk via de enkel opendraaiende deur in de gang. Centraal op de wand tegenover de deur bevindt zich een schouw met eikenhouten schouwmantel en aan weerszijden een kastelement. Een deur geeft toegang tot de vertrekken in de tuin vleugel. Tegen de wanden zijn voorzetwanden geplaatst. De schouwmantel, de kasten en de deuren zijn grijs geschilderd. Het plafond is afgewerkt met een eenvoudige profiellijst.

De vloer bestaat uit een vinyl bekleding op een plaatmateriaal. De oorspronkelijke vloer is verwijderd.

Diagnose

Het interieur van de eetplaats is voor zover zichtbaar in een vrij goede staat. Door de voorzetwanden kan de oorspronkelijke wandafwerking niet onderzocht worden.

3.2.2 Eerste verdieping

3.2.3.1 Nachthal

De nachthal heeft op het einde een vensterraam. Op de nachthal geven vijf binnendeuren. Onder het raam is een radiatorkast uitgewerkt.

De wanden zijn behangen. De paneeldeuren zijn geschilderd in een okergele kleur. Op de vloer ligt een half massief parket. Hieronder is vermoedelijk de oorspronkelijke houten plankenvloer nog aanwezig. Het plafond is afgewerkt met een rondlopende kooflijst en een profiellijst.

Diagnose

Het interieur van de nachthal is algemeen in goede staat. Door de parketvloer kan de toestand van de oorspronkelijke plankenvloer niet onderzocht worden. In het lijstwerk komen een aantal barsten voor. De deur aan de trap komt oorspronkelijk van de deuropening van de kleine slaapkamer aan tuinzijde.

3.2.3.2 Kleine slaapkamer aan straatzijde

De kleine slaapkamer aan straatzijde heeft twee ramen met houten raamtablet en is bereikbaar via de enkel opendraaiende paneeldeur vanuit de nachthal. Een moerbalk deelt het plafond in twee vakken. Het plafond is afgewerkt met een kooflijst. De wanden zijn behangen. Tegen de gepleisterde wanden is een gipskartonplaat geplaatst. Op de vloer ligt de oorspronkelijke houten plankenvloer.

Diagnose

Het interieur van de kleine slaapkamer aan straatzijde bevindt zich in een matige staat. Als gevolg van een waterlek is er veel schade aan het pleisterwerk van het plafond en van de wanden. Het pleisterwerk van de aangetaste wanden is afgekap. De houten zoldering en het houten raamlinteeel van het rechterraam zijn rot. De oorspronkelijke plankenvloer is in goede staat.

3.2.3.3 Grote slaapkamer aan straatzijde

De grote slaapkamer aan straatzijde heeft twee ramen met houten raamtablet en is toegankelijk via de enkel opendraaiende paneeldeur vanuit de nachthal. De andere deur in de kamer geeft toegang tot de badkamer. Een moerbalk deelt het plafond in twee vakken. De plafonds zijn afgewerkt met kooflijsten en profiellijsten. De schoorsteenboezem is getooid met rocaille, blad- en bloemwerk van stuc. De wanden en plafonds zijn bepleisterd. De schouw heeft een eenvoudige houten schouwmantel. Op de vloer ligt de oorspronkelijke houten plankenvloer (pitch pine).

Diagnose

Het interieur van de grote slaapkamer aan straatzijde is algemeen in goede staat. In de schouwboezem en de plafonds komen een aantal fijne zettingsbarsten voor. De houten roostering en de plankenvloer buigen door, maar zijn in goede staat.

3.2.3.4 Badkamer en onderliggende ruimte

Naast de grote slaapkamer aan straatzijde bevindt zich een badkamer. De wanden zijn bepleisterd en betegeld of behangen met glasweefsel. Op de vloer ligt een fineerparket bovenop een spaanderplaat. Het plafond is verlaagd omwille van een waterreservoir op zolder (niet meer in gebruik).

In de vloer van het sas aan de badkamer bevindt zich een luik. Via een trapladder heeft men toegang tot een tussenruimte onder de badkamer en boven het steegje. Deze ruimte heeft aan de achterzijde een blokraam met diefijzers. Er ligt een houten plankenvloer. De balklaag van de badkamer is gedeeltelijk vernieuwd, vermoedelijk bij het vernieuwen van de badkamer begin jaren 1990.

Diagnose

Door de voorzetwanden en het verlaagde plafond kan de oorspronkelijke afwerking niet achterhaald worden. Visueel lijken de ruimtes in goede staat te zijn. In de ruimte onder de badkamer is de vloer beschadigd (enkele planken ontbreken).

3.2.3.5 Grote slaapkamer aan tuinzijde

De grote slaapkamer aan tuinzijde heeft twee ramen met natuurstenen raamtabletten (verzoete blauwe hardsteen) en is toegankelijk via de enkel opendraaiende paneeldeur vanuit de nachthal. Twee moerbalken delen het plafond in drie vakken. De schoorsteenboezem is met stucwerk versierd. De schouw heeft een eenvoudige houten schouwmantel. De plafonds zijn afgewerkt met kooflijsten en profiellijsten. De wanden en plafonds zijn bepleisterd en geschilderd. Op de vloer ligt een half massief parket. Hieronder is vermoedelijk de oorspronkelijke houten plankenvloer nog aanwezig. Tegen de wand van de nachthal staat een bibliotheekkast.

Diagnose

Het interieur van de grote slaapkamer aan tuinzijde is algemeen in goede staat. In de plafonds komen kleine barsten voor. De roostering en de plankenvloer buigen door. Door de geplaatste parketvloer kan de toestand van de oorspronkelijke plankenvloer niet onderzocht worden.

3.2.3.6 Kleine slaapkamer aan tuinzijde

De kleine slaapkamer aan tuinzijde heeft twee ramen. De deur naar de nachthal is geplaatst aan de trap. Een tweede deur geeft toegang tot de keuken. In deze kamer werden een nieuwe lambrisering, ingemaakte kasten en een radiatorkast geplaatst. Op de vloer ligt half massief parket. Hieronder is vermoedelijk de oorspronkelijke houten plankenvloer nog aanwezig. Twee moerbalken delen het plafond in drie zones. De plafonds zijn afgewerkt met kooflijsten en profiellijsten. De wanden en de

plafonds zijn bepleisterd en behangen. De schouwboezem is geschilderd. De schouwboezem is opgesmukt met rocaille, druiventrossen, korenaren, akant en profiellijsten.

Diagnose

Het interieur van de kleine slaapkamer aan tuinzijde is algemeen in goede staat. In de plafonds komen fijne barsten voor. In een hoek van het plafond is schade merkbaar door een waterlek (verstopte keulse goot). Door de parketvloer kan de toestand van de oorspronkelijke plankenvloer niet onderzocht worden.

3.2.3 Zolderverdieping

De zolder bestaat uit drie delen. De straatvleugel heeft twee zolders (zadeldaken met de nok evenwijdig met de straat). De zolder van de tuinvleugel is bereikbaar vanuit de tweede zolder. De 18^e-eeuwse dakstructuur van de eerste twee zolders met houten spanten en flierbalken is bewaard. Aan de straatzijde zijn de kepervoeten aangepast (verhoogde kroonlijst). De verschillende spantonderdelen zijn met pen- en gatverbindingen samengesteld. In de traphal is een dakkapel bewaard.

Het dak is gerenoveerd. Een aantal kepers werd vervangen en de gootbebording werd vernieuwd. De oorspronkelijke zakgoot tussen de twee zolders van het hoofdgebouw is net onder de nokken dichtgemaakt; de oorspronkelijke kapstructuur bleef behouden. De keulse goten werden verwijderd.

De zolders van de straatvleugel zijn aan de binnenzijde afgewerkt met een bekleding (bepleistering op rinkelatten). Er ligt een plankenvloer.

In de zolder van de tuinvleugel ligt een plankenvloer. De olmen sporenkap is waarschijnlijk een combinatie van gerecupereerde spanten en nieuwe elementen. De kapstructuur is niet bekleed.

De 18^e-eeuwse zijgevels van de straatvleugel met muurverluchtingen zijn zichtbaar in de zolder van de tuinvleugel en op de zolder boven de badkamer. Om het dakvlak aan straatzijde door te trekken zijn de aandaken afgeknot.

Diagnose

De dakstructuren zijn voor zover zichtbaar in goede staat. Als gevolg van waterinfiltratie is er schimmel en zwamaantasting geweest. De spanten zijn origineel en, voor zover zichtbaar, in goede staat. De plankenvloer is in een matige toestand en onder meer aangetast door houtborende insecten.

3.2.4 Kelderverdieping

Een klein gedeelte van de woning is onderkelderd. De kelder is toegankelijk met een bakstenen trap. De kelder bestaat uit twee ruimtes. De metselwerkwanden en de tongewelven zijn bepleisterd en/of geschilderd. Er is een waterdichte bekuiping geplaatst. In de grootste kelder bevindt zich een nis. De vloer van deze nis is bedekt met rode Boomse tegels.

Diagnose

De kelders zijn in goede toestand. De cementering is in goede staat; de kelders zijn droog. Door de beperkte ventilatie bladderen de verflagen op de muren en de gewelven af. De toegepaste verf is niet geschikt voor kelders, de verflaag vertoont blaasvorming.

3.3. Tuinberging en tuilmuren

De tuinberging in de zuidwestelijke hoek van het perceel is opgetrokken in baksteen en heeft een lessenaars-/schilddak bedekt met vlakke keramische pannen. De nokpannen zijn een combinatie van nokpannen zonder en nokpannen met wel. Aan tuinzijde heeft dit gebouwtje centraal een deuropening met aan beide zijden ervan een venster. De drie gevelopeningen hebben een halfronde afwerking aan de bovenzijde. De raamdorpels zijn uitgewerkt in baksteen of hout. De bakgootbekleding is uitgevoerd in zink. Het metselwerk en het schrijnwerk zijn geschilderd.

De bakstenen tuinmuur is afgedekt met betonnen dekstenen. De tuinmuur heeft een beplankte deur die toegang geeft tot het steegje. De onderkant van deze deur is in het verleden hersteld. Aan de tuinzijde is een extra beplanking aangebracht. Het metselwerk en het schrijnwerk zijn aan de tuinzijde geschilderd. Aan de kant van het steegje is de muur niet geschilderd.

Diagnose

De tuinberging bevindt zich algemeen in een matige toestand. Enkele dakpannen zijn afgeschoven of verdwenen. Het dak is niet meer waterdicht. Het schrijnwerk is sterk verweerd. De onderdorpel van het halfronde raam is weggerot. Het metselwerk is in goede staat. De zinken gootbekleding is in goede staat.

De beplankte deur die toegang geeft tot het steegje is onderaan ingerot.

3.4. Archeologie

In 1976 legde men op de hoek van de Pieter de Cockelaerestraat en het Deken Zegherplein ongeveer 15m van de oostelijke muur en een deel van de ronde zuidoostelijke toren van de dwangburcht bloot. Naar onderen toe was de basis van de toren breder dan het opgaande muurwerk. Het meer dan 2m dikke metselwerk was opgebouwd uit bakstenen (27x7x13cm). De buitenbekleding is al tijdens de middeleeuwen verdwenen. Na het afdanken van de burcht heeft men in het metselwerk een beerput uitgehouwen, die al begin 16e eeuw buiten gebruik was en met aardewerk opgevuld.

Bij de opgraving werden ook een aantal losse vondsten uit de laat-Romeinse tijd gedaan en werd een homogene groep aardewerk uit het begin van de 15e eeuw (Siegburg ca. 1400) gevonden.

In 1986 onderzocht men de zuidelijke gracht in een tuin tussen de Pieter de Cockelaerestraat en de Kapittelstraat. Puin en slib waren tot -4,80m diepte aanwezig. Duidelijk werd dat er na de vulling en het bouwrijp maken van het terrein huizen op gebouwd werden.

4 BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN

De straatvleugel van de woning is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door:

1. De artistieke waarde:

De woning is belangrijk omwille van het gaaf bewaarde 18^e-eeuwse interieur in Lodewijk XV-stijl. Het weelderige stucwerk op de schouwboezems en op de wanden en plafonds is van een uitstekende kwaliteit. De verfijnde decoratieve afwerking duidt op een groot vakmanschap. De marmeren schouwmantels en de sierlijke trap getuigen eveneens van vakkundigheid.

2. De historische, in casu architectuurhistorische waarde:

De woning is een representatief voorbeeld van de 18^e-eeuwse burgerlijke architectuur in Vlaanderen. Het pand behield haar 18^e-eeuwse structuur en haar rijke en uitzonderlijke interieuraankleding.

De woning is de woning die Johannes Goethals bouwde in 1759-1760. Hij herbouwde de woning op de plaats van de diephuizen en de hof die hij van Leonardus Nolf gekocht had.

De 18^e-eeuwse kamerindeling en de daarbij horende structuur van dragende muren, balklagen met moer- en kinderbalken en grenenhouten plankenvloeren en kapstructuren zijn bewaard.

De 18^e-eeuwse Lodewijk XV interieuraankleding heeft de tand des tijds zo goed als ongeschonden doorstaan:

- het verfijnde stuc- en lijstwerk op de wanden en de plafonds,
- het decoratieve stucwerk op de schouwboezems,
- de sierlijke trap,
- de marmeren schouwmantels in het muzieksalon en het salon,
- de binnenschrijnwerken (binnendeuren, wandconsoles en spiegels).

De 19^e- en 20^e-eeuwse ingrepen en aanpassingen aan het exterieur en in het interieur gebeurden met respect voor de waardevolle 18^e-eeuwse erfgoedelementen:

- de 19^e-eeuwse uitbouw boven het steegje en de uitbreiding van de tuinvleugel,
- de afwerking van de straatgevel (19^e eeuw en jaren 1950),
- de 19^e-eeuwse buitenschrijnwerken van de eerste verdieping,
- de vloeren in de vestibule, het muzieksalon en het salon (jaren 1950),
- de schouwmantel en kastelementen in de eetkamer (jaren 1950),
- de 19^e-eeuwse houten schouwmantels in de slaapkamers.

3. De sociaal-culturele waarde:

De woning is een representatief voorbeeld van de wooncultuur van de vooraanstaande klasse in de 18^e eeuw, meer bepaald van de geestelijkheid en burgerij. De aankleding van het interieur illustreert de verfijnde levensstijl van de 18^e-eeuwse hogere klasse.

5.1. Hoofddoelstelling

Onze hoofddoelstelling is de instandhouding en de herwaardering van de erfgoedelementen en -kenmerken van de woning; zowel de als monument beschermde straatvleugel als de tuinvleugel, de tuin en de tuinberging. Alle ingrepen aan de woning zullen in functie van het behoud, het herstel en/of de herwaardering van de waardevolle erfgoedelementen en -kenmerken afgewogen en genomen worden.

Exterieur:

We willen de tuingevel van de straatvleugel grotendeels herstellen naar de 18^e-eeuwse toestand. Het schrijnwerk op de gelijkvloerse verdieping onderging meerdere aanpassingen en is in slechte staat. We vervangen het door het historisch correcte model. Op basis van de diverse bouwsporen is een historische reconstructie van het schrijnwerk mogelijk (ramen met kleinhouten onderverdeling, opschuivende vleugels). Het originele 19^e-eeuwse nog herstelbare buitenschrijnwerk op de verdieping willen we behouden en herstellen. De vleugels van de ramen van de grote slaapkamer aan tuinzijde zijn in slechte staat en vervangen we door raamvleugels met dezelfde profilering als deze van de nachthal en de kleine slaapkamer aan tuinzijde, zijnde het originele 19^e-eeuwse model met metalen glasroeden. We kaleien de gevel opnieuw wit.

We vervangen alle buitenschrijnwerk van het hoekgebouw. Op de gelijkvloerse verdieping worden de oorspronkelijke gevelopeningen gereconstrueerd. Op de eerste verdieping van de tuinvleugel maken we het centrale venster terug open. De buitenschrijnwerken op de eerste verdieping vervangen we omwille van hun slechte toestand. We kaleien de gevel opnieuw wit. Het balkon en de buitentrap behouden we.

Aan de straatgevel plannen we geen structurele ingrepen. We behouden en herstellen de buitenschrijnwerken. De barsten in de gevel worden hersteld en de gevel wordt in een neutrale witte kleur geschilderd.

Op korte termijn plannen we geen restauratieve werken aan de daken. Wanneer zich herstellingswerken aan het dak van de straatvleugel zouden opdringen zullen we wel nagaan of we de zakgoot tussen de twee zadeldaken kunnen herstellen. We willen het kunststoffen bakgootschrijnwerk vervangen door houten schrijnwerk en de pvc afvoeren door zinken afvoeren. We verbeteren de toegankelijkheid van alle dakvlakken. We volgen hiervoor het advies van Monumentenwacht.

Interieur:

In het interieur plannen we geen structurele werken; de huidige kamerindeling blijft behouden.

We willen het interieur van het salon en het muzieksalon restaureren met onder meer het vrijleggen en herstellen van het stucwerk. Het gehavende parket restaureren of vervangen we door een passende planken- of parketvloer (grenen plankenvloer of eiken visgraat/Hongaarspunt/Versailles parket). We verwijderen de verfspatten op de marmeren zijwangen van de schouwmantels. De betegeling aan de binnenzijden van de haarden vervangen we door een historisch correcte afwerking in donkergrijze baksteen, een grijze bepleistering of geëmailleerde tegeltjes. We laten een kleuronderzoek uitvoeren. Als het kleuronderzoek een resultaat oplevert waar we ons kunnen in vinden, zullen we deze ruimtes herschilderen in de oorspronkelijke kleurstelling.

De andere kamers frissen we op zonder volledig terug te gaan naar de oorspronkelijke kleurstelling. Op de eerste verdieping nemen we het half massief parket weg en herstellen we de oorspronkelijke vloeren. We verplaatsen de binnendeur aan de trap naar de kleine slaapkamer aan tuinzijde.

De indeling van de zolder (wanden en plafonds) halen we weg zodat de kapconstructies volledig zichtbaar zijn.

Bodemingrepen:

Er zijn geen werken voorzien waarbij een ingreep in de ondergrond van het gebouw of de tuin nodig zou zijn. We behouden de bestaande buitenaanleg, vloeren en riolering. Mochten bepaalde werken toch de ondergrond kunnen verstoren, dan zal de archeologische impact ervan op voorhand in kaart gebracht worden.

5.2. Nevendoelstelling

We passen de woning aan de comfort- en veiligheidsnormen van vandaag aan. Om het comfort te verhogen isoleren we de zolders (zoldervloeren en/of dakvlakken) en optimaliseren we de energieprestaties van de buitenschrijnwerken door ze integraal te vervangen, door de beglazing te vervangen door verdunde dubbele beglazing en kierdichtingen te plaatsen of door binnenramen te plaatsen.

De technieken (elektriciteit, verwarming, sanitair) worden op punt gezet. We overwegen om op de dakvlakken aan de tuinzijde zonnepanelen of -collectoren plaatsen.

6 BEHEERMAATREGELEN

Voor de opsomming van de beheermaatregelen beperken we ons tot de erfgoedgebonden werken in en aan de beschermde straatvleugel en de erfgoedgebonden werken aan het exterieur van de niet-beschermde tuin vleugel, tuinberging en tuinmuur.

Aard van de werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
EXTERIEUR			
Straatgevel			
Herstellen van de gevelcementering en schilderen van de gevel		X	
Herstellen van de ramen en plaatsen van isolerende achterzetramen (eerste verdieping)	X		
Vervangen van de enkele beglazing door isolerende beglazing (gelijkvloerse verdieping)	X		X
Schilderen van de smeedijzeren inkomdeur (zwart)	X		X
Herstellen van de houten (zij)deur	X		
Reconstrueren van het houten bakgootschrijnwerk	X		
Vervangen van de pvc regenwaterafvoer door een ronde afvoer in blanke zink (diameter 10cm).	X		X
Schilderen van de houten buitenschrijnwerken (wit)		X	
Tuingevel straatvleugel			
Kaleien van de gevel (wit)		X	
Vervangen van de ramen en de deur op de gelijkvloerse verdieping door een historisch correct model	X		
Herstellen van de ramen op de eerste verdieping en plaatsen van monumentenglas	X		
Schilderen van de buitenschrijnwerken (wit)		X	
Structureel herstellen van de gevel	X		
Reconstrueren van het houten bakgootschrijnwerk	X		

Herstellen en/of vervangen van de raamdorpels (Boomse tegels)	X		
Ontroesten en schilderen van de gevelankers (zwart)		X	
Tuingevel niet-beschermdde tuinvleugel			
Kaleien van de gevel (wit)		X	nvt
Reconstrueren van het middelste venster op de eerste verdieping	X		nvt
Herstellen van de ramen en de deur op de gelijkvloerse verdieping	X		nvt
Vervangen van de ramen op de eerste verdieping	X		nvt
Schilderen van de buitenschrijnwerken		X	nvt
Structureel herstellen van de gevel	X		nvt
Reconstrueren van de houten bakgoot	X		nvt
Ontroesten en schilderen van de gevelankers (zwart)		X	nvt
Overige gevels			
Herstellen van het voegwerk met een zuivere kalkmortel		X	X
Structureel herstellen van de gevels	X		
Plaatselijk herstellen van de cementering	X		X
Ontroesten en schilderen van de gevelankers (zwart)		X	X
Daken			
Lokaal herstellen en/of vervangen van de dakbedekking, de gootbekledingen en de regenwaterafvoeren met identieke materialen		X	X
Verwijderen van het plat dak tussen de zadeldaken en reconstrueren van de zakgoot en de aanpalende dakvlakken	X		
Toegankelijk maken van de daken door het plaatsen van ladderhaken	X		
Niet-beschermdde tuinberging en tuinmuren			
Vernieuwen van de dakbedekking, gootbekledingen en regenwaterafvoeren	X		nvt
Structureel herstellen van de gevel	X		nvt

Kaleien van de gevels (wit)		X	nvt
Vervangen van de buitenschrijnwerken	X		nvt
Schilderen van de buitenschrijnwerken		X	nvt

INTERIEUR			
Kelder			
Herstellen van de bepleistering en cementering	X		
Schilderen van de wanden en de plafonds		X	
Vestibule en gang			
Herstellen van de keramische tegelvloer en de plinten	X		
Schilderen van de wanden, de plafonds en de binnenschrijnwerken		X	
Restaureren van de trap (ontverven en boenen)	X		
Restaureren van het lijstwerk	X		
Injecteren van de muren tegen opstijgend vocht	X		
Muzieksalon			
Kleuronderzoek	X		X
Vervangen van de parketvloer door een plankenvloer of een parketvloer	X		
Restaureren van het lijst- en stucwerk op de wanden en het plafond	X		
Restaureren van de marmeren schouwmantel en de raamtabletten	X		
Restaureren van de binnenschrijnwerken (deuren, lambriseringen, spiegels)	X		
Schilderen van de wanden, het plafond en de binnenschrijnwerken in de oorspronkelijke kleurstelling	X		
Injecteren van de muren tegen opstijgend vocht	X		
Salon			
Kleuronderzoek	X		X

Vervangen van de parketvloer door een plankenvloer of een parketvloer	X		
Restaureren van het lijst- en stucwerk op de wanden en het plafond	X		
Restaureren van de marmeren schouwmantel en de raamtabletten	X		
Restaureren van de binnenschrijnwerken (deuren, wandconsoles, spiegels)	X		
Schilderen van de wanden, het plafond en de binnenschrijnwerken in de oorspronkelijke kleurstelling	X		
Injecteren van de muren tegen opstijgend vocht	X		
Eetkamer			
Plaatsen van een plankenvloer	X		
Restaureren van de binnenschrijnwerken (deuren, kasten, schouwmantel, raamtabletten)	X		
Schilderen van de wanden, het plafond en de binnenschrijnwerken	X		
Injecteren van de muren tegen opstijgend vocht	X		
Nachthal			
Herstellen van de plankenvloer	X		
Restaureren van het lijstwerk	X		
Herstellen van de binnenschrijnwerken (deuren)	X		
Schilderen van de wanden, het plafond en de binnenschrijnwerken		X	
Kleine slaapkamer aan straatzijde			
Herstellen van de plankenvloer	X		
Restaureren van het lijstwerk	X		
Behandelen van de door waterschade aangetaste wanden (zwamaantasting, vervangen linteel, vervangen houten roostering plafond, herbepoetsen)	X		

Schilderen van de wanden, de plafonds en de binnenschrijnwerken		X	
Grote slaapkamer aan straatzijde			
Herstellen van de plankenvloer	X		
Restaureren van het lijstwerk op de schouwboezem en de plafonds	X		
Schilderen van de wanden, de plafonds en de binnenschrijnwerken		X	
Grote slaapkamer aan tuinzijde			
Herstellen van de plankenvloer	X		
Restaureren van het lijstwerk op de schouwboezem en de plafonds	X		
Schilderen van de wanden, de plafonds en de binnenschrijnwerken		X	
Kleine slaapkamer aan tuinzijde			
Herstellen van de plankenvloer	X		
Restaureren van het lijstwerk op de schouwboezem en de plafonds	X		
Schilderen van de wanden, de plafonds en de binnenschrijnwerken		X	
Zolders van straat- en tuinvleugel			
Restaureren van de kapconstructies	X		
Vervangen van de zoldervloeren	X		
Isoleren van de zoldervloeren en/of dakvlakken	X		
Curatieve behandeling van hout- en zwamaantasting	X		

Voor verschillende beheermaatregelen is de toelating van het Agentschap Onroerend Erfgoed vereist. De werkzaamheden aan het als monument beschermde gedeelte van de woning zullen in overleg met het agentschap uitgewerkt worden.

We zijn aangesloten bij Monumentenwacht West-Vlaanderen. Monumentenwacht zal gemiddeld om de drie jaar een nazicht van ons pand doen. We zullen de aanbevelingen van de monumentenwachters consequent opvolgen en uitvoeren. We hebben de toestemming gegeven om het verslag van hun inspectie rechtstreeks aan het agentschap Onroerend Erfgoed te bezorgen. Het agentschap zal op die manier ook op de hoogte zijn van de staat waarin ons pand zich bevindt.

De eerste inspectie door Monumentenwacht vond plaats op 19 september 2018. Deze inspectie geldt als nulmeting voor het onderhoudslogboek waarmee het goed beheer van het pand zal aangetoond worden.

8	TABEL BIJLAGEN
----------	-----------------------

Perimeter van het gebied waarvoor het beheersplan is opgemaakt	Hoofdstuk 1
Lijst van geplande werkzaamheden	Hoofdstuk 6
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating	Hoofdstuk 6
Bibliografie	Pagina 49
Akte van 26 april 1759	Bijlage 1

Bibliografie

J. Goethals-Vercruysse en zijn tijd, Tentoonstelling Stedelijk Museum Kortrijk, A. Augustyn, Kortrijk, 1988

2000 jaar Kortrijk, Ph. Despriet, Kortrijk, 1990

Kortrijk 1302, de artellerietoren, Ph. Despriet, Kortrijk, 2006

De geschiedenis van Kortrijk in het kort, N. Maddens, Kortrijk, 2005

Franse stijlinterieurs in Kortrijk, P. Debrabandere, Kortrijk, 1990

18-eeuwse architectuur in België, L. Dhondt, Lannoo, 1998

Archeologisch onderzoek naar het Frans kasteel in Kortrijk, L. Devlieghe, Handelingen, 1995

De 18e-eeuwse burgerlijke architectuur in de Zuidelijke Nederlanden, Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, 1983

Archeologisch vooronderzoek Kortrijk Groeningestraat (Broelkant), Jordi Bruggeman, Bénédicte Cléda, Temse, 2016

J. Goethals-Vercruysse (1759-1838) te Kortrijk herdacht, Maurits Duyck, J. Soete, Kortrijk, 1960

Een zoekwijzer voor huizengeschiedenis in Kortrijk, Emma D'haene, Brussel, 2018